Montør forum

Elektroarbeidernes Fagforening - Hordaland, Sogn og Fjordane. Årg. 9. nr 2, 1999

2

FOR EIN NEVE DOLLARS
Se side 3

ELEKTRIKERENE BLE MELLOM-OPPGJØRETS LØNNSVINNERE
se side 14

KAMPKLAR FAGFORENING
Se sidene 8-10

NY DISTRIKTS-ORGANISASJON
Se sidene 24 - 26

LO- 100 ÅRS KAMP FOR RETTFERDIGHET
se sidene 28- 29

EL&IT FORBUNDET

EL&IT FORBUNDET

INNHOLD • 1 • 99

3	For ein neve dollars
4	Helse, miljø, sikkerhet
5	Store utfordringer for fellestillitsvalgte
7	Kurs for nyvalgte tillitsvalgte
8	Kampklar fagforening
12	Mellomoppgjørets vinnere...
13	1. Mai på Stord og i Bergen
14	EL og IT forbundets oljekonferanse 1999
16	Notiser
16	Uttalelser
17	Industriarbeidermonument
18	Pensjonisttur
20	Etter og videreutdanning-rettighet for alle eller...
22	Å sjå inn vindauga til naboen
22	Ikke alle er lottomillionærer
24	Mye skal fortsatt modnes
26	Lærlinger og teoriopplæring
28	Vinterkrigen

Montørforum

Utgis av Elektroarbeidernes Fagforening - Hordaland, Sogn og Fjordane

Adr.: Kalfarvei 71 • 5018 Bergen
Tlf.: 55 31 23 70 • 55 32 44 65
Telefax: 55 31 24 35

Ansvarlig redaktør: Ove Toska.

Redaksjon:
Erik Grytdal, Åge Blummenfelt, Jan Henrik Larsen, Ole Peder Grip, Egil Gulholm, Tor ivar Fuglø.

Opplag: 2 500 eks.

Ettertrykk anbefales når kilde oppgis.

Utforming: Bang Illustrasjon.
Trykk: John Grieg Trykkeri.

Leder

HØST - tid for skolering

Høsten står for tur og en forhåpentlig fin sommer er lagt bak oss. Og med den skal batteriene være ladet til å gå løs på de kommende høst- og vintermånedene. Samtidig kan det være på sin plass å bruke disse litt "kviefulle" månedene til noe positivt egennyttig og fremtidsrettet – som kurs- og opplæringsvirksomhet.

Mange er allerede strukturert på dette og har planene klare, mens andre trenger ett lite puff bak. Ett kraftig puff bak er Landsoverenskomstens § 5 –kompetanseutvikling. Den gir føringer på ett bevisst og målrettet arbeid med kompetanseutvikling / etterutdanning for de ansatte i bedriften. Ikke bare for i fjor og i år – men for hvert eneste år. Og i likhet med lønn er nå også kompetanseutvikling med dette blitt en del av vår tariffavtale som forplikter og skal ivaretaes.

Styret i fagforeningen vår har gjennom flere klubblederkonferanser satt søkelys på hvorledes tariffavtalen etterleves på dette punkt i våre bedrifter. Ikke overraskende fant vi at som i lønnsspørsmål, så også med etterutdanning - var her til dels store forskjeller. Mange av våre bedrifter har etter hvert sett nødvendigheten av en oppdatert montørstab, og handlet deretter. Mens noen få bedrifter tydeligvis ikke har våknet ennå, og ser dette nærmest som en unødig kostnad.

Med andre ord har de aller fleste bedriftene startet arbeidet med kompetanseutvikling i egen bedrift, dog riktignok med noe ulikt omfang.

Men vi stopper ikke her !

I tråd med tariffavtalens bestemmelser, vil vi sammen med våre tillitsvalgte og medlemmer jobbe målbevisst for å øke graden av etterutdanning og kompetanseutvikling. Dette for å være på høyde med utviklingen i bruk av nye installasjonsmetoder og utstyr – men også etterutdanning i tråd med kravene i dagens fagopplæringsplaner.

For det enkelte medlem er det å være oppdatert fagmessig den beste jobbgaranti en kan ha. At det også betyr en del lønnsmessig å være oppdatert er nok heller ingen ulempe. Trøkket om større avsetninger i budsjettene er således en oppgave vi alle må være bevisste for.

Sjekk derfor bedriftens budsjett for kompetanseutvikling/etterutdanning – er der penger igjen, settes det fokus på ønskene om skolering…….og skulle det være tomt settes dette opp som et prioritert område for overføringer i budsjettet.

Og snart starter budsjettarbeidet for år 2000 !

Ove Toska *Ark.73b*

Resultatet i mellom-oppgjøret er nå vel kjent og resultatet kr 5,16 per time i tillegg på § 3 A har blitt svært positivt mottatt av våre medlemmer. At vi gjennom samme oppgjør har "frigjort" oss for T&K gebyret som trekk på lønnen er også positivt. Informasjon om dette er sendt bedriftene. Vi har likevel fått meldinger som indikerer at det fremdeles er noen som trekkes for T&K gebyret, og dette uroer oss.

La det være helt klart …..etter 1.1.1999 skal ingen trekkes T&K gebyr. Dette skal derfor ikke fremkomme verken på ens timeseddel eller på årsoppgave. For å være absolutt sikker – vil vi be dere sjekke lønnsslippen – og forefinnes dette trekk, kontakt tillitsvalgt eller oss.

EL & IT FORBUNDET HORDALAND, SOGN OG FJORDANE ble navnet på det nye barnet i vårt distrikt. På Årsmøtet 22.april i år ble jeg valgt til leder i vårt nye Distrikt. Dette er foruten å være en tillitserklæring samtidig et ansvar som vil kreve svært mye fremover. Vi skal nå bygge en organisasjon som bringer oss alle videre i det kunnskapssamfunnet som nå fremstår – da er det godt og nødvendig å ha med seg gode og positive ansatte og ikke minst alle våre tillitsvalgte.

Vår nye organisasjon bygges ikke på en dag og det er heller ikke satt en dag da den skal være ferdig. Organisasjonen må utvikles og bygges videre i takt med det samfunnet vi er en del av og samtidig ivareta medlemmenes behov.

Dette blir ingen liten utfordring – men hvem har hørt om elektrikere som ikke liker utfordringer.

Stå på !

Ove

Politisk Utspill

Av Erik Grytdal

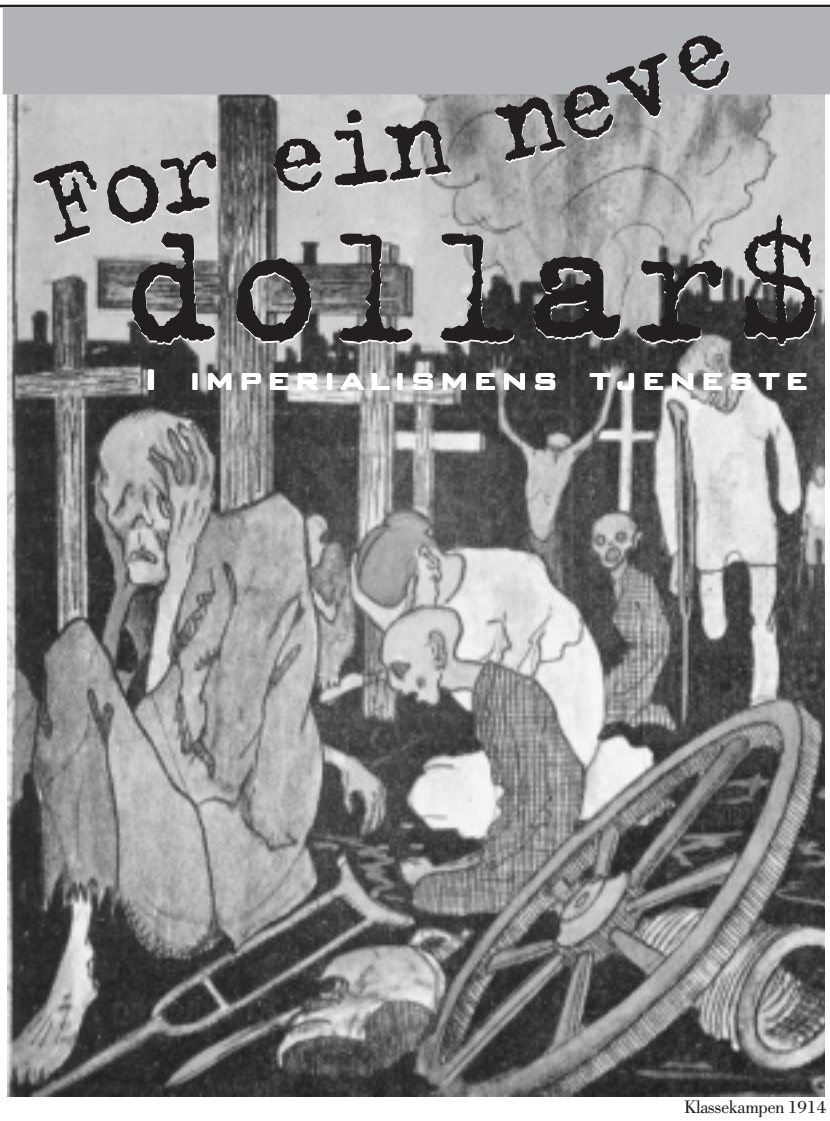

Klassekampen 1914

Etter at den kalde krigen tok slutt har vi sett ei sakte omlegging av det norske forsvaret. Og etter den norske deltakinga i krigen mot Jugoslavia kom kravet om eit norsk profesjonelt forsvar, bygd på verva personell. Grunngjevinga er dels at det militære utstyret er blitt så komplisert, dels at ein treng spesiell trening til å delta i NATO-krig i utlandet. Og etter krigen mot Jugoslavia er det er all grunn til å tru at det er i utlandet den nye teknologien skal takast i bruk.
Dette rører ved fleire spørsmål. Kva for nasjonale interesser skulle til dømes eit norsk militærvesen forsvara i utlandet? Om ikkje anna enn eigedomsretten til norske eller vestlege investeringar i utlandet, med andre ord pengemakta? Eller det som med eit framandord til vanleg omtalast som imperialisme. Regulær krig vert med dagens språkbruk til fredsoperasjoner, og marknadsliberalisme til fridom. Den borgarlege humanismen vert halde fram som grunngjeving for å gå til krig. I den borgarlege humanismen er krenking av eit menneskeliv grunn nok til å gå til krig, medan ein er blind for ei urettvis økonomisk verdsordning der millionar døyr av sjukdom og svolt.

For arbeidarrørsla har tilhøvet til forsvaret gjennom tidene alltid vorte gjort til eit spørsmål om klassekarakter. Slik må det også vere i dag, berre folket må ha hand om militærvesenet gjennom ålmenn verneplikt.
Vi veit og av erfaring at når krigar skal utkjempast av såkalla profesjonelle soldatar, så vert desse først og fremst rekruttert blant arbeidarklassen og ikkje blant dei som frå barnsbein er etla til eit trygt liv som eigarar og bakmenn av nettopp dei same investeringane som dei profesjonelle soldatane skal ofra livet for på framand jord.

Det er berre for pengar at det er mogeleg å skaffa norske soldatar til krigsteneste i framande land. Eit norsk profesjonelt forsvar som saman med USA og dei vest-europeiske stormaktene driv militære krosstog i marknads-liberalismen namn, verkar mentalt nedbrytande på vanlege verne-pliktige som med same uniform gjer teneste med berre det for auge å forsvara sitt eige land, og la andre folk i fred.

I samband med arbeid på eit større industrianlegg kom eg for nokre år sidan i snakk med ein eldre neder-landsk arbeidar som hevda å ha verva seg som sekstenåring, og som slik ein gong på femtitalet kom til å delta som okkupasjonssoldat i ein av dei nederlandske koloniane i Indokina. Kvar gong vi snakka om dette understreka han kor ung han var og kor lite han hadde forstått av det han hadde hamna opp i.
I eit eventuelt profesjonelt norsk militærvesen vil vi og erfare at umoden og også gjerne eventyr-lysten ungdom i beste meining gjer akkurat det same som han.

Det er såleis klårt kven som har interesse av ei krigsmakt bygd på verva personell. At norsk militært personell anten skjult eller opent står under utanlandsk kommando, utanom FN er fullstendig uakseptabelt.
Arbeidarrørsla har alltid gått i spissen for å skapa fred, mellom anna ved å avsløra kven som profitterer på krigar. Det gjeld like mykje i dag som ved byrjinga av dette hundreåret. Anten penge-makta som då dekka seg bak ei religiøs kappe, eller som no når ein kler det heile i eit hollywoodsk drama, der årsaka vert gjort til eit spørsmål om gode eller vonde menneske.

I Nettverk for mai uttrykkjer Anders Kristoffersen djup skepsis til at bombing kan løyse konflikten i Kosovo. Det har han full støtte for. Han kunne gått endå lenger, hadde han kravd stans i bombinga hadde han fått støtte også for det.

Av Terje Walle,
klubbleder ved M.
Thunestvedt A/S

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Av Terje Walle,
M. Thunestvedt A/S

Det som er meningen med dette innlegget er å få en fokusering på dette med stress som igjen går utover sikkerhet.

Jeg har vært i byggebransjen i 21 år og har sett dette med at ferdigstillelse av arbeid mange ganger går på helsen løs, på grunn av alt for korte tidsfriser. Ansatte tar overtid for å hjelpe firmaet, slik at arbeidet blir ferdig i rett tid.
Dette er et tema som går igjen i samtaler med de involverte aktører i bransjen. Mange slutter fordi det går på helsen løs. Her må man gjøre grundige undersøkelser og få med seg samtlige aktører i bransjen, slik at dette får en sterk fokusering som mulig og bli tatt på alvor.

Byggebransjen blir mer og mer hektisk, arbeidsoppgavene øker, tidsfrister for utførelse av arbeidsoppdrag blir mindre og mindre.
Dette medfører et voldsom press for våre medlemmer og den enkelte arbeider ute i feltet. Da dette har helsemessige konsekvenser som man ikke har full oversikt over, er dette et tema som må komme sterkere på banen.

Arbeidsoppgavene med å ferdigstille nytt arbeid er ikke blitt mindre etter all ansvarspåleggelse og dokumentasjon som kreves av oss elektrikere.
Det går også utover sikkerhet for den enkelte når man må arbeide i et så stresset miljø. Har vi kommet så langt at vi må stille krav til utbygger (byggherre) eller skal vi bestandig være med å løse tidsfrister med mer overtid?
Vi får ikke en bedre arbeidsplass med å løse problemet på denne måten, og tar vi ikke ting opp på dagsorden blir det heller ikke fokusert på. Dette gjelder ikke bare elektrikere, det gjelder alle i byggebransjen.

En målsetting må være at arbeidsmiljøet skal gi arbeidstaker trygghet mot fysisk og psykiske skadevirkninger med en verneteknisk yrkeshygienisk og velferdsmessig standard som til en hver tid er i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet.

Det er også viktig for alle nye læregutter som kommer til faget, at disse blir værende, slik at rekrutteringen til byggebransjen innen elektrofag opprettholdes.

Det er mange ting som kunne vært fokusert på når det gjelder Helse, Miljø og Sikkerhet, ikke minst at stress kan gå utover sikkerheten. Dette kan ha konsekvenser for kvaliteten på arbeidet som utføres i forbindelse med korte tidsfrister, som igjen skulle være et godt argument for å bli hørt i denne sammenheng. Og for oss alle er vel helsen like viktig som kroner og øre.

Også det at ideer og forslag fra den enkelte medarbeider (og ledelse) er viktige byggestener i arbeidet.
Det er også viktig at arbeidsmiljøproblemer og / eller konflikter på arbeidsplassen aktivt søkes løst ved konkrete tiltak i hver enkelte tilfelle.
Kansje vi i EL&IT Forbundet kunne starte med å få gjort noe her.

Med hilsen fra klubbleder i M. Thunestvedt klubben
Terje Walle

Av Erik Grytdal

Store utfordringer for fellestillitsvalgte i fagforeningen

Elektroarbeidernes Fagforening er ikke bare et av forbundets aller største fagforeninger. Blant fagforeningens styremedlemmer finner vi også de fellestillitsvalgte i tre av de største landsomfattende installasjonsbedriftene i Norge, ABB Installasjon, Aker Elektro og Sønnico Installasjon. Det gir Elektroarbeidernes Fagforening et godt utgangspunkt for innflytelse langt utover distriktsgrensene for Hordaland og Sogn og Fjordane. Noe formelt samarbeid er det ikke snakk om, men Montørforum vil benytte anledningen til å spørre de tre hvordan de ser på ulike spørsmål innenfor denne hittil mest monopoliserte delen av installasjonsbransjen.

I ABB Installasjon er det største av de tre med omlag 1800 montører og lærlinger, Sønnico med omlag 800 og Aker Elektro med omlag 750. Det utgjør til sammen omlag 3350 montører og lærlinger innen vårt fagområde. Tar vi med alle ansatte i disse selskapene blir det sjølsagt langt flere.
I ABB Installasjon er vervet som sentral tillitsvalgt en fulltidsstilling gjennom en særavtale med selskapsledelsen. Arne Nesheim er foruten sentral tillitsvalgt også klubbleder ved ABB Installasjon i Bergen og også sekretær i fagforeningen. I Sønnico Installasjon opererer en med begrepet «nok tid» for fellestillitsvalgt, og Åge Blummenfelt som også er klubbleder ved Sønnico Installasjon i Bergen og kasserer i fagforeningen, er også blant de fulltidstillitsvalgte. Atle Teigland opplyser at han også utfører vervet som fellestillitsmann i Aker Elektro på full tid. Når vi spør om det er nok tid svarer Atle at han ennå ikke har truffet den tillitsmannen som sier han har nok tid, og han vet nok litt om det. Atle har tidligere vært nestleder i fagforeningen og også klubbleder, men har valgt å prioritere vervet som fellestillitsmann. Arne som nettopp er valgt tror i alle fall at det kommer til å bli hektisk når de braker løs for fullt. Åge svarer at nok er nok, og det betyr vel at en sjøl må sette grenser i en travel hverdag.

-Har dere inntrykk av at konsernet synes fellestillitsmannsordningen er nyttig, og bruker de den flittig til egne formål?

Atle: -Mange ledere forstår mulighetene og bruker fellestillitsmannsordningen aktivt.
Åge: -Vi oppfatter det slik at konsernet nok ser ordningen som nyttig. De bruker ikke ordningen flittig til egne formål.
Arne: -Så mange inntrykk har jeg ikke fått på dette området ennå, men jeg liker å håpe og tro at de ser nytteverdi i det.

-Hva vil de helst at tillitsmannen skal gjøre?

-Først og fremst være et kontaktledd, drive informasjonsutveksling, og til tider fremme bedriftens syn både innenfor og utenfor konsernet, sier Atle. Arne vet ikke dette ennå, men han håper de vil at han skal bidra til å skape en bedre bedrift på alle måter, men legger til at han nå kanskje var litt naiv?

-Hva er de største forskjellene mellom en fellestillitsmannsoppgave, og en klubbleders?

Åge: -En som er fellestillitsvalgt sitter nærmere der de store pengene finnes, og møter endringer i bransjen mye før andre. Han er også med å tar avgjørelser som får konsekvenser utover egne rekker.
Arne: - Som sentraltillitsvalgt må jeg gjerne ha litt større perspektiv på sakene.
Siden den lokale forhandlingsretten stort sett ligger ute på den enkelte avdeling, blir min oppgave å være rådgiver for klubbene og i samarbeid med bedriften prøve å

Store utfordringer for fellestillitsvalgte i fagforeningen

løse opp i konflikter som oppstår ute på den enkelte avdeling. Saker som er naturlig å løse gjennom bedriften.
Tariffsaker går selvsagt den naturlige veien gjennom fagforening og oppover.
Samtidig skal jeg representere klubbene inn mot bedriften i ulike fora som for eksempel bedriftsutvalg. Som klubbleder kan man stort sett konsentrere seg om det som skjer lokalt.
Atle: - I Aker Elektro har vi definert fellestillitsvalgt/ hovedtillitsvalgt oppgaver gjennom en egen protokoll: Være klubbenes og bedriftens kontaktperson i alle saker som vedrører begge foreninger (EL&IT og Fellesforbundet). Skal ha sete i alle fora og utvalg hvor saker av felles interesse tas opp/vedtak fattes. Skal ha et koordinerende ansvar i forhold til anleggs- /prosjektavtaler som må avtales i denne forbindelse. Alle forhold knyttet til sysselsetting, ansettelser (inn/ utleie) eller driftsinnskrenkinger. Felleskonferanser for EL&IT og Fellesforbundet.

-Kan store konsern være seg sjøl nok og leve sitt eget liv på siden av det nasjonale faglige nettverket?

Arne: -Nei, slik aktivitet må komme i tillegg til det vanlige nettverket. Det kan imidlertid være et godt supplement, etter min mening.
Atle: - Innenfor AkerRGI og Aker Maritime, som Aker Elektro er en del av, er det etablert en samarbeidsstruktur på tvers av forbundsgrensene. Slike konsernstrukturer kan tidvis fungere som et mini-LO.
Åge: - Det er mulig at store konsern med sine faglige apparat kan være seg sjølv nok, det er i hvert fall noen som tror det.
Samtidig er det slik at tillitsvalgte som operer kun mot egen bedrift og ikke mot fagforeningen, blir veldig fort talerør for bedriften og ikke for montørene. I de store konsernene er faren enda større.

-Ser dere farer ved det?

Åge: -Ja, jeg ser store farer ved det.
Arne: -Ja absolutt, og derfor må der holde meg igjen hvis jeg prøver å rive meg løs.
Atle: - Klubbene innenfor et konsern vil ha en rekke felles problemstillinger å forholde seg til som nødvendiggjør et tett samarbeid. Det er klart at dette kan gi «organisatoriske forbikjøringer» som kan virke uheldige på det etablerte system.

-Vi har sett tendenser til at konsernene kjøper opp mindre installasjonsbedrifter, og vi merker press for å åpne opp installasjonsmarkedet også for utenlandske giganter. Hvordan tror du dette vil påvirke fellestillitsmannens betydning i framtida?

Atle: -Ved oppkjøp og fusjoner endres grunnlaget for de etablerte faglige organisasjonsstrukturer. I en slik fase er organisasjonene ofte svekket og en fellestillitsvalgtfunksjon vil være viktig for å koordinere og sy sammen en ny struktur.
Åge: - Mye tyder på at vi får kjededannelser slik som vi har sett innenfor matvarebransjen. En framtid der vi vil få 4 -6 store elektrokjeder. Det vil da bli slik at enten må du tilhøre en kjede, eller tilhøre en liten bedrift innenfor en nisje.
Det er klart at innenfor et slikt perspektiv må fellestillitsvalgt sin betydning og innflytelse øke.
Vi registrerer at mange, spesielt i de mindre avdelingene ringer til fellestillitsvalgt i stedet for å ringe fagforeningen om råd.
Arne: - Det vil stille oss ovenfor større utfordringer. Utfordringer som vi skal klare å løse.

-Store konserner bruker mye ressurser på intern informasjon for å skape lojale medarbeidere. Hva er din holdning til internpressa i konsernet ditt, og hvordan prøver du å synliggjøre fagbevegelsen i ditt konsern?

Åge: -Vår holdning er at vi som «fagforening» skal være til stede i bedriftens internpresse
Atle: -Aker Elektro har egen bedriftsavis i tillegg til ulike info-magasin ifra konsernet. Tillitsvalgte i AEL har bevisst (og godt) forhold til bedriftsavisen, og

Arne Nesheim, fellestillitsvalgt ABB Installasjon. Ark 114

Atle Teigland, fellestillitsvalgt Aker Elektro. Ark 107

Åge Blummenfelt, fellestillitsvalgt Sønnico installasjon. Ark 111

organisasjonene er godt synlig i denne delen av kommunikasjonsleddet.
Arne: -Den er stort sett nøktern, men det er jo klart at de helst vil vise solskinnshistorier.
Vi sender ut informasjon til klubbene, og på klubblederkonferansen i ABB Installasjon i vår ble det bestemt å ta opp igjen en gammel tradisjon med å utgi en felles klubbavis i løpet av perioden. Jeg har ambisjoner om at den skal komme ut før jul. Her hadde jeg tenkt at forbundet skulle få en side, og jeg vil herved oppfordre Anders Kristoffersen til å begynne å skrive, for han er vel fast leser av Montørforum.

-Til slutt, synes dere forbundet i tilstrekkelig grad er opptatt av de spesielle utfordringene de fellestillitsvalgte står overfor?

Atle: -Nei
Åge: -Vi synes ikke forbundet i tilstrekkelig grad er opptatt av de utfordringene som fellestillitsvalgte står overfor.
Arne: - Vi kan alle bli bedre. Dette gjelder og for EL&IT forbundet. Det er viktig at vi lager nettverk mellom konsern-, felles- og sentaltillitsvalgte og forbundet slik at vi i fellesskap kan løse de utfordringene som vi står overfor. Her tenker jeg med gru på Landsmøte, hvor vår da sentraltillitsvalgte ikke kunne få talerett, fordi hans distrikt ikke hadde nok plasser.
Samtidig tenker jeg med glede på Hans Felix, som faktisk hadde avsatt en dag i april for å være tilstede på klubblederkonferansen vår. Dette var midt i tariffoppgjørene og han er leder for Tariffavdelingen. Han kunne dessverre ikke møte når alt kom til alt, men det er prisverdig at han hadde sagt seg villig.

Kurs for nyvalgte tillitsvalgte

Det ble avholdt et kurs for nyvalgte tillitsvalgte på Scandic hotell i Bergen 2 til 4 juni 1999. Kurset er et av de faste kursene som arrangeres av Elektroarbeidernes Fagforening, og er åpent for alle medlemmer. Kursleder var studieutvalgets leder Åge Blummenfelt, som etter hvert har lang erfaring med dette. Kurset er spesielt tilrettelagt for medlemmene i Elektroarbeidernes Fagforening, og studieleder Åge Blummenfelt har selv en stor del av æren for å ha utviklet og tilpasset fagforeningens tillitsmannskurs til det gode og nødvendige tiltaket et slikt kurs er, både for klubbene og den enkelte. Gjesteforeleser om forbundets oppbygging var Ove Toska, og også undertegnede var innom og sa litt om fagforeningens mediastrategi.
Kurs for nyvalgte tillitsvalgte (og også framtidige), gir et innblikk i fagbevegelsens ideologi, i det aktuelle lov- og avtaleverket og oppbyggingen av egen organisasjon. Noe av det viktigste er likevel en grundig gjennomgang av de praktiske problemene tillitsvalgte daglig møter ute på bedriftene i møtet med arbeidsgiverne. Det gjelder møtevirksomhet, forhandlinger, taktikk, protokoller, saksgang og mye mer. Gjennom rollespill og gruppearbeid får en øve seg gjennom realistiske eksempler, og slik forberede seg på (en ny?) hverdag som tillitsvalgt.

Har du lyst til å skaffe deg litt mer bakgrunn for å stille som tillitsvalgt, eller om fagbevegelsen generelt? Ta kontakt med klubbleder eller med Elektroarbeidernes Fagforening for nærmere opplysninger. Tillitsmannskursene arrangeres fortløpende

Deltakerne på kurset for nyvalgte tillitsvalgte på Scandic Hotell, Bergen, 2 til 4 juni. Ark. 114

Kurs for nyvalgte tillitsvalgte samlet i plenum. Ark. 114

Av Erik Grytdal

KAMPKLAR FAGFORENING

Årsmøtet 1999

Debatten om oppretting av et streikefond også på fagforeningsnivå, var den saken som dominerte årsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening denne marsdagen. En samlet misnøye med Landsmøtets manglende prioritering av kampfondet, og en gryende erkjennelse av at framtidige arbeidskamper også kommer til å utkjempes på lokalt nivå, er bakgrunnen for at Elektroarbeidernes Fagforening nå har vedtatt å bygge opp et eget streikefond.
Verdt å merke seg er også at en av representantskapets flittigste brukere av talerstolen, Trond Løvstakken ble tatt inn i varmen og enstemmig gitt en plass i fagforeningens styre.

VI alt 95 representanter hadde møtt fram til årsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening som ble avholdt i storsalen i Folkets Hus i Bergen 19 mars 1999. Foreningens leder Ove Toska ønsket representantene og møtets gjest Tove Johansen fra forbundet velkommen. I åpningstalen startet han med å oppfordre til deltakelse ved de lokale 1.mai arrangementene. Tøffe arbeidskamper og hardt arbeid ligger bak LOs 100 årige historie. Kampen for å bevare velferdsgodene og å skape nye er ikke over. Arbeidsgiverne skjerper kravene til lojalitet og utdanning. Vi må sikre at finansieringen av etterutdanningen kommer på plass. -Styret har jobbet med dette, og dette vil dere få se i løpet av året, sa han.
Han gav videre ros til renteaksjonen. -Rentenivået påvirker oss voldsomt, det er viktig å få renten ned. Han understreket at samarbeid med LO lokalt er viktig i mange sammenhenger. Kamp mot arbeidsledighet kan komme til å bli noe man må jobbe med mot slutten av året, og fagforeningen vil da foreslå etter og videreutdanning.
Innkalling og dagsorden, samt de andre tilhørende formaliteter ble enstemmig godkjent av forsamlingen. Til dirigenter ble valgt Svein Østensen og Dag Bergsvåg.

Beretninger og regnskap
Styrets beretning ble lagt fram av fagforeningens sekretær Arne Nesheim, og ble enstemmig godkjent. Tariffberetningen ble fremlagt av Jan Henrik Larsen som vanlig i form av

Gunnar Røssland sa at lønnsstatistikkene ble bedre og bedre, men var skremt over at færre jobbet akkord eller unnlot å levere inn akkordoppgavene. -Dette er jo en forutsetning for at fastlønna blir dratt opp, glem ikke det, sa han. Ark 110

en grundig orientering. Og igjen minnet han om at de lokale avtalene måtte være skriftlige for å kunne sikre tilleggene i andre avtaleår. Trond Løvstakken minnet om at tilleggene som ble referert ikke gjaldt for offshoreavtalenes del. Og at medlemmer i Aker hadde meldt seg ut fordi lønnsforholdene offshore ikke var blitt ivaretatt.
Gunnar Røssland sa at lønnsstatistikkene ble bedre og bedre, men var skremt over at færre jobbet akkord eller unnlot å levere inn akkordoppgavene. -Dette er jo en forutsetning for at fastlønna blir dratt opp, glem ikke det, sa han.
Jan Henrik Larsen svarte at egentlig så var det en rein akkordberetning som skulle legges fram for representantskapet, men dette hadde etter hvert utviklet seg til også å omfatte fastlønna, og slik har også orienteringen tatt navn av tariffberetning. Kanskje burde alle tariffavtalene, også offshoreavtalene komme med i en samlet tariffberetning på årsmøtene heretter, slik at man fikk en debatt om lønn på hvert årsmøte, sa han. Larsen avsluttet med å oppfordre klubbene med medlemmer på offshoreavtalen til å fremme krav til landstariffkonferansen.
Akkordberetningen ble deretter godkjent. Ingen ønsket ordet til utvalgsberetningene, og disse ble tatt til orientering. Det forelå ikke beretning fra skips og oljeutvalget.
Fagforeningens regnskap ble lagt fram av kasserer Åge Blummenfelt, og godkjent av representantskapet.

Eiendommer og stiftelser
Ove Toska la fram regnskapet for Kalfarveien 71, og orienterte om hvordan eiendommen var organisert slik at representantskapet kunne debattere forhold omkring dette dersom man ønsket det. Gunnar Røssland lurte på hva som ville skje med eiendommene i forbindelse med opprettelse av det nye distriktet, fantes det noen garantier? Ove Toska svarte at den beste garantien er at representantene engasjerer seg. Eiendommene er organisert på demokratisk vis slik at nettopp representantskapet skal kunne bestemme, sa han og la til at slikt pleide å løse seg etter som tiden gikk.
Deretter avholdt representantskapet sitt første årsmøte for stiftelsen Osen 4, hvor Dag Bergsvåg la fram beretningen. Arne Runnane la fram regnskap og budsjettforslag som begge ble enstemmig godkjent. Man vedtok også at valgkomiteen i fagforeningen skulle fungere som valgkomite i stiftelsen.

Budsjettdebatten uteble
Åge Blummenfelt la fram budsjettkomiteens innstilling. Ingen ønsket ordet til budsjettforslaget, og det ble deretter enstemmig vedtatt.

EL&IT-forbundet
Tove Johansen er leder av utviklingsavdelingen i EL&IT-forbundet. Som representantskapets gjest innledet hun om organiseringen av det nye forbundet lokalt. Det har vist seg å være en del ulikheter, og man må derfor prøve å tenke nytt. -Tidligere TD-medlemmer har savnet lokal aktivitet, sa hun. Et utvalg skal se på samordning av tariffavtaler, og jobbe med det utover høsten. Hun presenterte også utviklingsavdelingens arbeidsområder og planer framover.
Ove Toska orienterte om organiseringen av det nye distriktet lokalt. Dette arbeidet har tatt lengre tid enn forutsatt. I Elektroarbeidernes Fagforening har posisjonene vært klare lenge, og vi har også utarbeidet et hefte der alt er tilrettelagt. Dessverre har ikke de andre samarbeidspartnerne vært like effektive, og ikke helt bestemt seg for hvordan de selv vil innrette seg organisatorisk, eller hvor de ønsker distriktet plassert. På grunn av disse forsinkelsene ba han representantskapet å gi styret fullmakt til å velge representanter til representantskapet i det nye distriktet, siden man foreløpig ikke hadde fått vedtatt antallet her. Hvilke oppgaver det nye distriktet skal ha er ennå ikke avgjort, men Elektroarbeidernes Fagforening vil hindre dobbeltarbeid der vi klarer det. Tariffarbeidet vil i hovedsak fortsatt bli håndtert av fagforeningen.
Han viste organisasjonskart hvordan vi tenker oss distriktet, og åpnet for spørsmål. Gunnar Røssland som tok ordet til debatten slo fast at dette var et vanskelig tema så lenge ting var så usikkert. Det syntes tydeligvis representantskapet også, og debatten ble deretter tatt til orientering.

Pensjonistgruppens representasjon
Tidligere romslighet fra representantskapets side har sikret fulle rettigheter som klubb for pensjonistgruppen i Elektroarbeidernes Fagforening. Ettersom gruppen har vokst betydelig i antall hadde styret forhandlet fram en ordning som begrenset representasjonen til 4 representanter med 4 vara. Ove Toska la fram saken og ba representantene om tilslutning til dette. Trond Løvstakken stilte spørsmålstegn ved pensjonistenes stemmerett overhodet, og at representasjon burde være knyttet til tariffområde. Han foreslo derfor å endre pensjonistenes status til observatører. Den tidligere romsligheten var nok mindre enn styret hadde forutsett, for Løvstakkens forslag endte med stemmelikhet 45 for og 45 mot. Men dermed ble styrets forslag stående, og pensjonistenes 4 representanter kan dermed møte med stemmerett også på halvårsmøtet. Det ble også vedtatt en teknisk endring i medisinkassens vedtekter.

Streikefond
Klubben ved ABB Installasjon i Bergen hadde foreslått at fagforeningen opprettet et streikefond, og som startkapital skulle avsettes 1 million kroner. Ove Toska la fram forslaget på vegne av styret. Og det viste seg snart at dette var en sak som engasjerte representantskapet. Toska sa at dette måtte sees i sammenheng med manglende vilje til å heve kontingenten sentralt og avsetting til kampfondet sentralt. Som kjent led fagforeningen nederlag på landsmøtet i forsøk på å heve innbetalingen til kampfondet. Vi ønsker et sterkere kampfond sentralt, men så lenge kontingenten er som den er vil et lokalt kampfond styrke oss. Flere av klubbene har også styrket seg på denne måten, og det er solidarisk. -Vi var forberedt forrige gang det var konflikt, sa han, og det blir nok ikke siste gangen heller og vi ønsker å synliggjøre at vi er forberedt.
Gunnar Røssland sa at dette var noe som måtte diskuteres. Han følte at dette var galt fordi det vil være det svakeste leddet som ryker og da vil det ikke være noen hjelp om noen har mye eller lite. -Dette må ordnes sentralt, sa han, og hadde liten tro på at vi kom ut for dette flere ganger.
Trond Løvstakken sa seg enig med Røssland og Siemensklubben i dette, med samme begrunnelse. -Det virker splittende med ulik støtte, sa han. Han foreslo at forslaget ble avvist, men at det måtte jobbes for å styrke kampfondet sentralt. Han viste til at det også kunne bevilges penger direkte til medlemmene slik det ble gjort under konflikten i -96.
Jan Henrik Larsen sa at dette var en viktig debatt - hva er egentlig solidaritet? I fagbevegelsen jobber vi for bedre forhold for folk generelt, folk har jo ulike forhold, men vi oppfatter ikke det som usolidarisk. - Alle vil ha bedre forhold sentralt. Vi kan bevilge direkte, det er sant, sa han, men dette er viktige signaler til medlemmene og samfunnet. Han fryktet mange angrep på arbeidsfolks rettigheter i framtida, og ba om at

Fra årsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening 1999. Til høyre foran årsmøtets gjest Tove Johansen fra forbundet. Ark. 110

ihvertfall framtidas medlemmer ble gitt sjansen til å ta kampen opp, og understreket ansvaret for framtidige medlemmer. Med det som blir bevilget til det sentrale kampfondet i dag, vil det ta ti år for å streike en dag. -Vi må ikke la oss sulte tilbake på jobb, avsluttet han.

Jon Kristian Viken sa at ved å styrke ett ledd i organisasjonen, styrker vi organisasjonen som helhet. -Vi har også vedtatt å sette av kampmidler i egen klubb, sa han, og vi vil også styrke fagforeningen. Bakgrunnen er erfaringene fra -96, og det at vi tar ansvar lokalt kan være med å overbevise forbundet om nødvendigheten av en økning av det sentrale kampfondet.

Arne Nesheim sa at i EL&IT-forbundet finnes det mange medlemmer og mange ulike tariffavtaler, det vil derfor ta lang tid å bygge dette opp sentralt.

Kjell Valvatne sa at han støttet forslaget om streikefond. -Vi sender regningen til forbundet!, sa han. Han hadde deltatt i to streiker sa han, og man var svært misfornøyd med ulik utbetaling, så man kunne jo spørre om solidariteten.

Åge Blummenfelt sa at å reservere en million betyr at vi ikke skal bruke dette til andre ting. En million er ikke store reserver sa han, dette er penger som er bygget opp gjennom flere år, historisk betalte man 5% av lønna for å bygge dette opp. Vi har nå hatt høykonjunktur de seinere år, men brått får vi litt stopp i virksomhetene og selskapene går ut og sparker noen folk. -Det fører ikke til skandale, men til stigning i aksjekursene, sa han. Han spådde en større andel av konflikter på lavere nivå i framtida, og sa at det var lurt å avsette midler til dette nå.

Trond Løvstakken framholdt at dette svekket forbundet sentralt. -Hva hjelper det at vi holder ut når andre ryker?, spurte han. Det blir mange svake ledd i dette systemet, og dette blir et problem.

Eirik Hønsi fra P&G klubben støttet forslaget om å opprette streikefond. Klubben hans hadde også egne midler til dette, og det kom svært godt med under konflikten i -96.

Gunnar Røssland framholdt at pengene hadde vi fortsatt, selv om vi ikke låste dem. Han hadde heller ikke tro på at arbeidsgiverne ble skremt av dette.

Jan Henrik Larsen slo fast at det var enighet om at vi ikke skal sultes tilbake fra streik. Han framholdt også at det ikke var usolidarisk å ha streikekasse lokalt, og at vi måtte se for oss konflikter som ikke bare foregikk på nasjonalt nivå, og være forberedt på det ved å ha styrke lokalt.

Jon Kristian Viken vedgikk at styrken var avhengig av det svakeste leddet, men understreket at vi derfor måtte feie for egen dør og ikke være det svakeste leddet selv.

Ove Toska oppsummerte debatten som god, og sa at det var enighet om målene, og kanskje er heller ikke uenigheten så stor. -Under streiken i -96 var media svært opptatt av hva vi hadde av kampmidler, så dette er viktige signaler om at vi er forberedt, sa han, -Å være forberdt på eget nivå handler om å være solidarisk. Å komme så langt som man klarte i Rogaland under konflikten i -96 gjør vi nok ikke, men vi kan bidra til å gjøre det mindre smertefullt. Til slutt understreket han at forslaget på ingen måte hadde til hensikt å undergrave forbundet i denne saken.

Siemensklubben trakk så sitt forslag, og gikk inn for Løvstakkens avvisningsforslag. Avvisningsforslaget falt mot 21 stemmer. Styrets forslag til opprettelse av et streikefond ble deretter vedtatt mot 20 stemmer.

Nei til privatisering

Kjell Sverre Aasheim la fram et forslag fra undertegnede som gikk kraftig imot privatisering av offentlig virksomhet, og av Statoil spesielt. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Bevilgning til renteaksjonen

Aker Elektroklubben i Bergen hadde sendt inn et forslag om å bevilge kroner 5000 til renteaksjonen, og at årsmøtet tilsluttet seg renteaksjonens krav om rentetak i statsbankene, avgift på valutatransaksjoner (tobinskatt), og at bankenes rentenivå må ned på 1.kv 1998 nivå. Forslaget innebar også at bevilgningen skulle dekkes inn av budsjettposten utvikling/miljøvern. Åge Blummenfelt la fram styrets innstilling som støttet intensjonene i forslaget, men som gikk inn for at bevilgningen ble gitt direkte fra årsmøtet.

Trond Løvstakken framholdt Akerklubbens forslag om at bevilgningene skulle gå fra posten utvikling/miljøvern.

Kjell Sverre Aasheim fremholdt styrets innstilling om at bevilgningen skulle taes direkte. -De som allerede får penger fra posten utvikling/miljø, er svake grupper som trenger dette kanskje bedre enn mange andre, sa han. Styrets innstilling ble deretter vedtatt.

Kompensasjon for møtedeltakelse

Aker Elektroklubben i Bergen hadde også foreslått at medlemmer som møtte i forbindelse med møter/aktivitet i fagforeningens regi under avspasering (i hovedsak offshore-arbeidere/andre reisende hjemme på avspasering), fikk kompensert dette på linje med dem som får kompensert tapt arbeidsfortjeneste.

Åge Blummenfelt la fram styrets innstilling som gikk imot dette forslaget, men som gikk inn for å heve dagens møtegodtgjørelse for disse gruppene til kroner 400.

Trond Løvstakken sa at det var lite penger det var snakk om, og han framholdt at man i Rogaland alt hadde gjennomført dette prinsippet. Han ba om forståelse for at dette var opparbeidet fritid. -Vi stiller uansett,

det er ikke sikkert alle ville gjort det om det var på deres egen fritid, sa han. Arne Nesheim mente det fikk holde med den kompensasjonen styret gikk inn for, og Åge Blummenfelt sa at forslaget utløser et prinsipp som vil ha store konsekvenser for kveldsmøter. Trond Løvstakken sa at man ikke prøvde å innføre noe nytt prinsipp, og gjentok at man i Rogaland betalte slik forslaget her er. Styrets innstilling ble deretter vedtatt med 49 mot 44 stemmer.

Valgene

Jon Kristian Viken la fram valgkomiteens innstilling, og benyttet samtidig anledningen til å takke administrasjonen i Kalfaret for alltid å være til god hjelp for tillitsvalgte som skulle innom for å gjøre en jobb for fagforeningen. Valgene fulgte innstillingene og var enstemmige, med den endringen at Skips -og oljeutvalget ble utvidet med et medlem og her ble valgt Karsten Eriksen. I Mediautvalget hadde valgkomiteen bare innstilt seks medlemmer, og årsmøtet valgte også bare de seks. Normalt skal utvalgene ha sju faste medlemmer og ikke vara, slik at utvalgene kan være beslutningsdyktige også ved forventet frafall, men dette er sjølsagt opp til årsmøtet justere.

Til slutt takket fagforeningens leder Ove Toska for fremmøtet og en interessant og god debatt, og hevet møtet.

Trond Løvstakken ble enstemmig valgt inn i styret. Ark 106

Ved innføring av reform -94, er utdanninga innan elektrofag ganske mykje omlagt. For å gå opp til fagprøve, må lærlingane ha gjennomført grunnkurs og VK1 på vidaregåande skule, samt at dei må gjennom ca 400 timar teori i løpet av 2 ½ års læretid.

Krav til teoriundervisning for lærlingar etter reform – 94.

Montørforum har sett på forholda for lærlingane i Sogn og Fjordane, og blant anna teke ein prat med dagleg leiar for opplæringskontoret for elektrofag i Sogn og Fjordane, Oddrun Bjørnås.

Det første året la ein opp til ein undervisningsdag per veke, kvar måndag. Etter kvart vart det ein del misnøye med dette opplegget. Lærlingane synst det vart for oppstykka, ein var så vidt komen i gang med eit prosjekt, før ein måtte avslutte. Opplæringskontoret hadde og blanda erfaring med opplegget.
I år har ein lagt opp til heile vekes kurs, med fylgjande inndeling. 2+2+1 dag(er).
Dag 1 og 2 er det undervisning i klasserom. Undervisninga skal byggje på generell teori etter dei mål som står i læreplanen. Men ein skal kunne presentere sin eigne produkt som eksemplar. Det er viktig at lærlingane får eit godt generelt grunnlag som dei kan byggje på.
Det må difor ikkje undervisast berre om merkespesifikke forhold, men teorien må byggje på allmenngyldige forutsettingar. Det er dessutan viktig at undervisninga vert lagt på det nivå som lærlingane skal liggje på, ikkje for høgt, men heller ikkje for lågt.
Dag 3 og 4: Ein dannar grupper på 3 til 5 personar. Desse gruppene skal vere dei same gjennom alle kursa. Opplæringskontoret sørgjer for inndelinga. Gruppene får kvar sitt prosjekt å arbeide med. Gruppearbeidet skal foregå ute i bedriftene. D.v.s. at instruktøren og eller fagleg ansvarleg vil vere tilgjengeleg for å hjelpe, samt at dei kan få bruke det som er av oppslagsverk, d.v.s. brosjyrar, katalogar og liknande.
Gruppearbeidet tek utgangspunkt i eit mindre installasjonsprosjekt som elevane får utlevert i løpet av første kursveke. Gruppa skal fordjupe seg i dei delane av prosjektet som er knytt opp mot tema i teorien. Kvar gruppe må utarbeide skriftleg dokumentasjon på resultatet av gruppearbeidet, i løpet av desse to dagane.
Dag 5: Siste dagen er lærlingane tilbake i klasserommet. Alle gruppene skal presentere sitt resultat i plenum. Skriftleg dokumentasjon skal leverast instruktøren for retting / karaktersetting. Det er meininga at ein her skal diskutere kva som var godt, og kva som var mindre bra med dei ulike løysingane.
Instruktørar i dette opplegget, er leverandørar, lærarar og personell frå opplæringskontoret.
Eit problem som ein stadig kjem opp i, er at det ikkje er utarbeidd lærebøker for den teorien som lærlingane innan elektrikerfaget skal lære. Ein lyt derfor basere seg på å plukke ut emne frå ulik litteratur som ein har tilgang til.
No er ein så vidt komen i gang med dette opplegget, slik at det er litt tidleg å felle nokon
dom endå. Men lærlingane som Montørforum har snakka med, synst det virkar bra.
Dessutan har ein gode erfaringar med liknande opplegg i Bergensområdet.

Leiar av opplæringskontoret for elektrofag i Sogn og Fjordane, Oddrun Bjørnås. Ark. SF

Av Jan Henrik Larsen

Dsitrikts-sekretær: Jan Henrik Larsen

Elektrikerne ble mellomoppgjørets lønnsvinnere!

Med timelønnsøkning på kroner 5,16 (ca 10 000 i årslønnsvekst) før de lokale lønnsforhandlingene, ble elektrikerne årets lønnsvinnere. Våre medlemmer som jobber offshore fikk en økning i timelønnen på kroner 8,18 (ca 15 000 i årslønnsvekst). Resultatet er blitt meget godt mottatt ute på byggeplasser og på plattformer i Nordsjøen.

Rammer for mellomoppgjøret.
LO hadde som mål for dette oppgjøret å bringe etter og videreutdanningsreformen ett skritt videre, og gjøre alle avtaleområdene innenfor LO til en del av denne reformen. Vi som streiket i 96 for å få en bestemmelse om etter og videreutdanning inn i tariffavtalen, støttet LO i sitt krav om å gjøre dette til en allmen rettighet, og håpet mellomoppgjøret ville framtvinge en ordning med fonds for finansiering av reformen. Vi kan i ettertid bare slå fast at LO ikke kom i mål på dette punktet.

Når det gjelder de økonomiske rammene for dette mellomoppgjøret, så var det bestemt at lønnstakergrupper som hadde lik eller mer enn gjennomsnitt industriarbeiderlønn ikke skulle få tillegg ved dette oppgjøret. Den økonomiske rammen skulle brukes til kvinne/lavtlønnsgrupper. Disse grupperingene fikk et tillegg på kr 1,20 pr time (kr.2340 pr år) .
Vi kommer som forbundsområde inn under de grupperingene som lå over gjennomsnitt industriarbeider, og fikk derfor ikke noe tillegg ved LO - NHO forhandlingene.

Reguleringsbestemmelsen i LOK.
Vår tariffavtale Landsoverenskomsten (LOK), har en egen bestemmelse om regulering av lønnssatsene ved mellomoppgjøret (§18.6). Dette kommer som tillegg til det LO – NHO har forhandlet fram. Denne reguleringsbestemmelsen har ved flere oppgjør gitt en meget god uttelling for våre medlemmer.
At arbeidsgiverne ikke liker denne reguleringsbestemmelsen og stadig angriper den ved forhandlingene, er vi blitt vant til. Vi vet vi har medlemmene bak oss hvis det noen gang skulle bli aktuelt å sloss for å beholde denne.
I år ga den en årslønnsvekst på ca kr 10 000 for servicearbeid og ca kr 15 000 for offshorearbeid.
Flere klubber har også forhandlet fram lokale tillegg som kommer på toppen av de sentrale. Dette gjelder for de medlemsgrupperinger som jobber på fast/servicelønn. En del bedrifter hadde innsett at der var for stort gap mellom nyutdannete montører (med mye ny teorikunnskap), og eldre montører med masse erfaring. Når lønnsforskjellene kommer opp i en 15 til 20 kroner pr time mellom montørene i samme bedrift, så blir avstanden for stor. Dette hindrer og bedriften i å være attraktiv for nyutdannete montører når de søker etter folk.

Dette har mange bedrifter fått oppdage i den perioden vi har vært inne i, og flere montører ringer til fagforeningskontoret og spør oss om den lønnspolitikk de forskjellige bedriftene følger. Når vi får slike henvendelser, så styrer vi arbeidskraften utenom bedrifter

Her er en annonse som sto i BT på forsommeren i år.

som liker store lønnsforskjeller eller betaler sine ansatte for dårlig.

God utvikling av fastlønnen.

Etter mange år med stor misnøye med fastlønnsutviklingen, så satte fagforeningen i 1996 som mål å få hevet denne kraftig.

Gjennomsnitt fastlønnsbetaling den gang var på 109,71 kr pr time. 3 år senere kan vi konstatere at gjennomsnittet har økt til 129,95 kr pr time eksklusiv fagarbeidertillegg. Dette er gjennomsnitt betaling, og vi har registrert at bedrifter averterer etter montører som de vil betale 137 kr pr time eksklusiv fagarbeidertillegg. Vi vil påpeke at timelønn til montører i dag strekker seg fra 120 kr timen (de bedrifter som betaler dårligst) til en 145 – 150 kr timen (de som betaler best). Så der er ingen grunn for dyktige montører å være fornøyd med 120 pr time når slike tilbud er ute og går.

Ta kontakt med fagforeningen, så skal vi rettlede deg inn til de riktige bedriftene!

Slike resultater som vi her har oppnådd, viser at vi kan nå de mål vi setter oss. Dette er bare mulig gjennom et godt samarbeid mellom klubb, fagforening og forbundet sentralt. Det er grunn til å påpeke at dette gode økonomiske resultatet er blitt oppnådd i en periode der etterutdanningen har vært høyest prioritert, og der vi fikk innfridd en god tariffbestemmelse på det område.

En slik måte å prioritere viktige områder på, der forbundet sentralt tar forhandlingene om store reformer samtidig med at vi lokalt setter oss mål for den økonomiske utviklingen vil vi i framtiden få se mer av. Det er derfor viktig at vi som organisasjon har gode lokale fagforeninger som arbeider godt sammen med de lokale klubbene. Bare slik kan vi stå imot angrep fra arbeidsgiversiden og sloss for bedring av våre framtidige arbeidsvilkår, enten det gjelder lønn eller arbeidstid.

1. mai på Stord 1999

Av Arne Runnane

1. mai arrangementet på Stord vart gjennomført på Leirvik, og aktivitetane var retta mot LO sitt 100 års jubileum. Dagen starta med tale og kransenedlegging ved gruvearbeidarmonumentet på Litlabø. Deretter var det 1. mai frukost med appellar ved leiar i Norsk Folkehjelp Sunnhordland Liv Mortensen, og leiar i Stord AUF Kjetil Bergsvåg. Det var elles diverse kulturelle innslag. Toget med flagg og parolar gjekk frå Stordhuset, bak parken og ned Borggata til Borggarden der industriarbeidarmonumentet var reist. Ordførar Magne Rommetveit avduka monumentet og takka alle bidragsytarar som hadde vore med på å realisere prosjektet. Elektroarbeidernes Fagforening har bevilga kr. 20.000,- til monumentet. Stortingsrepresentant Olav Akselsen heldt årets 1. mai tale. Kveldsarrangementet var med internasjonal fest i Stordhuset, der mange nasjonar var samla.

Frå 1.mai feiringa på Stord. Tale ved distriktssekretær Arne Runnane. Ark. S

1.mai i Bergen 1999, vått og ruskete. Samling på Torgalmenning før avgang. Elektroarbeidernes Fagforening og TD og PD skal gå sammen i toget for å markere sammenslåingen i det nye EL&IT-forbundet. Elektroarbeidernes Fagforening stilte i toget med gammelt og nytt for å vise den faglige utviklingen innen bransjen. Bowlerhattene på bildet er en del av dette spesielle opptoget. Ark 114

Uttalelser fra EL&IT-forbundets oljekonferanse 1999

EL&IT-forbundets oljekonferanse ble avholdt i Haugesund i dagene 2 til 4 juni. Tyngdepunktet innenfor denne delen av installasjonsbransjen utgjøres av medlemmer av Elektroarbeidernes Fagforening og distrikt 7 Rogaland, noe også representasjonen avspeilte. Fra Elektroarbeidernes Fagforening møtte Øyvind Larsen, Johnny Myhre, Karsten Bøe, Tore Paulsen, Bjarte Bakke, Kjell Sverre Aasheim, Ernst Endresen, Jan Henrik Larsen, Arne Runnane, Atle Teigland, Trond Løvstakken og Gunnar Saue. Konferansen vedtok fire uttalleser.

Uttalelser vedtatt på EL&IT-forbundets oljekonferanse 2 - 4 juni 1999:

OLF må ta ansvar !

Etter massivt press fra leverandørindustri, vertskommuner og ikke minst en samlet fagbevegelse, har et politisk flertall på stortinget nå signalisert store forbedringer i oljeselskapenes skatte- og avgiftsbetingelser i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett.
Trass i klare signal fra stortinget om bla. reduksjoner i CO2-avgiften , avvikling av produksjonsavgiften, feltspesifikke tiltak, fond for teknologiutvikling osv, har sentrale representanter for OLF utvist en grådighet og total mangel på ansvar som mangler sidestykke i norsk industrihistorie.
Om ikke OLF, og oljeselskapene på norsk sokkel, skal miste all troverdighet, må det umiddelbart igangsettes utbygginger som viser at den akutte ordretørken ikke var et gigantisk narrespill ovenfor myndigheter og det norske folk.

Muligheter for norsk oljeindustri

De neste 30 årene er det planlagt investeringer på NOK 1500 MRD på norsk sokkel. Selv om dette i snitt representerer en årlig investering på 50 MRD, signaliserer leverandørindustrien kapasitetsreduksjoner og større omstillinger.
Det er viktig at det ved en kapasitetstilpassing sikres at norsk leverandørindustri også i fremtiden har nødvendig kapasitet og kompetanse for å forestå de fremtidige investeringene, slik at vi unngår at oppdragene på norsk sektor må utføres av utenlandske selskap. Et viktig virkemiddel for dette vil være en jevn og stabil utbygging. Dette kan sikres med et bedre samarbeid mellom fagbevegelse, oljeselskap, leverandørindustri og myndigheter.
De norske oljeselskapene bør stimuleres til å trekke med norsk leverandørindustri ved engasjement på utbygginger på utenlandske olje og gassfelt. Staten bør i denne sammenhengen utøve sitt eierskap som sikrer en helhetlig nasjonal interesse.
Norske myndigheter må utvikle en olje- og gasspolitikk som tilrettelegger for utbygginger på land som sikrer en bedre utnyttelse og foredling av råvarene fra olje og gass. Utbygging av gassrørledninger på land langs kysten kan være et aktuelt tiltak for å bygge ut nye industriarbeidsplasser.
Oljekonferansen i EL&IT-forbundet mener at partene i leverandørindustrien sammen med myndighetene og skoleverket må ha et tett samarbeid. Ved en omstillingsprosess og en kapasitetsreduksjon, må det fokuseres på etterutdanning og kompetanseutvikling . Arbeidskraftsmyndighetene må se mulighetene for en sammenheng mellom EVU-reformen, ledighetstrygd og tiltaksmidler.

Fri flyt av arbeidskraft?

Oljekonferansen i EL & IT Forbundet er bekymret for konsekvensene av oppheving av forbudet mot utleie av arbeidskraft. Forslaget fra Regjeringen går betydelig lengre i liberaliseringen i lovverket enn det som opprinnelig ble fremlagt av Blaalidutvalget.
Med Regjeringens forslag har tillitsvalgte i realiteten ikke lengre mulighet for påvirkning og medbestemmelse i inn og utleiesaker. Konsekvensene på sikt kan medføre endringer i bedriftenes ansettelse og personalpolitikk og svekkelse av oppsigelsevernet.
Oljekonferansen krever at EL & IT Forbundet arbeider aktivt politisk for å redusere konsekvensene av Regjeringens forslag, gjennom unntaksbestemmelser og gjennom endringer i tariffbestemmelser.

Oljekonferansen i EL & IT krever harmonisering av tariffavtalene på norsk kontinentalsokkel!

Med utgangspunkt i NOPEF's forslag til LO Industri sitt årsmøte 1999, der det heter:

" LO Industri og dets aktuelle forbund vil ovenfor NHO og dets aktuelle bransjeforeninger reise krav om at lønns- og arbeidsvilkår på norsk kontinentalsokkel harmoniseres opp mot det nivå som gjelder for ansatte i operatørselskapene.
LO Industri krever også at LO sentralt reiser slikt krav om oppgjørsformen skulle gjøre dette mer naturlig. I første omgang må der kreves opprettet en protokoll hvor intensjonen om full lønnsharmonisering fremgår, om mulig allerede i mellomoppgjøret i 1999."

krever oljekonferansen at ledelsen i EL & IT Forbundet setter dette arbeidet høyt på dagsorden.
Konferansen krever at EL & IT Forbundet tar initiativ ovenfor FF og NOPEF for å få i gang samtaler om harmonisering. Konferansen mener videre at eierforholdet til den enkelte tariffavtale skal være i det enkelte forbund. Konferansen er meget utålmodig når det gjelder å få i gang harmoniseringsarbeidet, samtidig som konferansen også er innforstått med at arbeidet vil ta "noe" tid.

Av Erik Grytdal

Ny distriktsorganisasjon fra første juli

Årsmøtet i EL&IT-forbundet distrikt Hordaland og Sogn og Fjordane 1999

Interimstyret i det nye distriktet hadde endelig formet en innstilling en kunne enes om å legge fram for de 62 representantene som hadde møtt til årsmøtet i Folkets Hus i Bergen 22 april 1999. Men ikke alle representantene var helt klar til å akseptere denne enigheten, og Elektroarbeidernes Fagforenings representant Dag Bergsvåg måtte sette hardt mot hardt for å få orden i rekkene.
Under den generelle debatten måtte forbundet tåle sterk kritikk både av mediahåndteringen og den nye forsikringsordningen, men til tross for alt dette må en kunne si at det aller første årsmøtet i EL&IT-forbundet i Hordaland og Sogn og Fjordane var preget av fred og fordragelighet.
Og med Ove Toska som leder av distriktet, kan medlemmene i Elektroarbeidernes Fagforening føle seg trygge på at deres interesser blir ivaretatt.

Leder av interrimstyret, Henry Damman fra PD ønsket represen-tantene i det nye distriktet velkommen. Han gav også represen-tantene i det nye distriktets aller første representantskapsmøte en kort presentasjon av EL&IT-forbundets virkeområde. Forma-litetene innkalling, dagsorden og forretningsorden ble enstemmig godkjent, og til dirigenter ble valgt Frode Eriksen og Åge Blummenfelt, og til referenter Trygve Nystad og Ina Hess.

Organisering og budsjett
Damman innledet med å fortelle at innstillingen som nå forelå var en felles innstilling fra interimstyret. Han sa også litt om hvem som sto bak distriktet, og litt om hvor store de ulike gruppene var, som nå sammen dannet distriktet. Han gikk deretter igjennom innstillingen punkt for punkt, og åpnet for en generell debatt.
Sjur Gimmestad viste til instillingen om kontorlokaler i Førde, men han ville ikke låse seg for mye til det, heller at det bare var sagt Sogn og Fjordane.
Ove Toska viste til at Damman sa at det skulle være 50% stilling i Førde. Men Toska advarte mot å binde dette fast, styret må se hva det faktisk er behov for. -Ting må gå seg til underveis, sa han og la fram et forslag om at styret måtte kunne se på budsjettforslaget som et arbeids-dokument. Grunnen til dette var at man ikke hadde noe sammen-ligningsgrunnlag, og at det ikke fantes noe sikkert anslag over inntektene.
Sjur Gimmestad gjentok at det måtte være 50% stilling i Sogn og Fjordane, uten å konkretisere behovet nær-mere.
Svein Davidsen sa at man på PD sto foran store strukturendringer og at den foreslåtte gjenkjøpsordningen måtte revurderes etter en tid, og foreslo at dette ble evaluert i 2001.
Tor Sundby som hadde deltatt i interimstyrets arbeidsutvalg, sa litt om bakgrunnen, og at man var enig om et kontor i Sogn og Fjordane, og at Førde var aktuelt på grunn av at det her var etablert et LO kontor. Han advarte sterkt mot å binde styret til en 50% stilling i Sogn og Fjordane, og ba forsamlingen støtte Ove Toskas forslag.
Dag Bergsvåg konstaterte at Gimmestad ikke ville trekke 50% forslaget og satte hardt mot hardt. Viss Førde fikk 50% stilling ville han foreslå at Sunnhordland fikk 30% stilling. Dermed ville et forslag om 50% stilling om det ble opprettholdt, ha truet med å sprenge hele enigheten bak interimstyrets innstilling, og forslaget ble da også trukket.
Jan Henrik Larsen refererte også interimstyrets arbeidsutvalgsmøte, og sa at man ikke ville legge for mange bindinger på dette nettopp fordi dette var noe en foreløpig visste for lite om. Førde var nevnt fordi en der har LO kontor, og han understreket at det under en hver omstendighet skulle være en bedriftsuavhengig plassering.
Damman avsluttet debatten med å si at interimstyrets intensjon var at kontoret i Sogn og Fjordane skulle bemannes, men han oppfordret forsamlingen til ikke å binde styret for sterkt.

Avstemmingen
Det ble deretter stemt over Interimstyrets innstilling, punkt for punkt. Gimmestad fikk flertall for at forsamlingen ikke skulle binde seg for lokaliseringen av et eventuelt kontor i Sogn og Fjordane.
Ove Toskas forslag om styrets forhold til budsjettinnstillingen ble enstemmig vedtatt. Også Svein Davidsens forslag om å evaluere gjenkjøpsordningen i 2001, ble vedtatt.

Kritikk av forsikringsordningene og forbundets passivitet overfor media
Anders Hansen som var forbundets gjest på årsmøtet gratulerte forsam-lingen med etableringen av det åttende distriktet i EL&IT-forbundet. han gav også en generell orientering om de viktigste sakene forbundet hadde arbeidet med den siste tiden, og han nevnte spesielt forsikrings-ordningen som nå var på trappene, et utvalg skal se på kontingenttaket og legge fram innstilling for landsstyret til høsten.
Tor Sundby kommenterte forsi-kringsordningen og gav forbunds-styret kritikk for å ha vært alt for passive i forhold til media, spesielt at man ikke hadde kommentert sammenslåingen Telenor-Telia.
Jan Henrik Larsen var redd sterke reaksjoner fra medlemmene om forsikringsordningene, og var overrasket over at tilslutningen foreløpig hadde vært så stor.
Gunnar Røssland sa at når det gjaldt forsikringsordningen så var folk ute forbanna, og utsendelsene hadde skapt mer forvirring enn oppklaring. -Det er første gang en må reservere seg for en ordning man ikke vet innholdet i, sa han.
Arthur Sjursen sa at forsikrings-pakken var veldig godt mottatt i PD.
Anders Hansen avsluttet med å svare på innspillene, og blant annet sa han at forbundet hadde sendt ut presse-melding i forbindelse med Telenor-Telia fusjonen.

Valgene
Åge Blummenfelt redegjorde for valgkomiteens innstiling. Han sa at i utvalgene hadde man forsøkt å sette disse sammen med to fra hver sektor, uansett styrkeforhold. Styret derimot burde derimot gjenspeile antallet medlemmer de ulike sektorene representerer. Slik ble det også, det var ingen store diskusjoner om valgene.

NOTISER

Endring i medisinkassens vedtekter
Årsmøtet i Elektroarbeidernes fagforening 1999 gjorde følgende endring i vedtektene for medisinkassen. Endringen er å finne i teksten under Mrk. etter §10. Setningen «Dersom ikke beløpet er påført resepten, må kvittert regning fra apotek medfølge» strykes, og erstattes av setningen «Dersom ikke orginalresept foreligger, må navngitt reseptkvittering fra apotek framlegges» Medisinkassens vedtekter er å finne i Montørforum 1/98 side 15, eller ved henvendelse til fagforeningen. Merk at medisinkassen blir administrert av avdelingskontoret på Stord.

Harmonisering av tariffavtalene i EL&IT-forbundet
Leder i Elektroarbeidernes Fagforening, Ove Toska er en av medlemmene i et utvalg som forbundet har nedsatt for å se på mulighetene for å harmonisere tariffavtalene i forbundet etter sammenslåingen. For vår del er det særlig viktig å få en avklaring innen installasjonsbransjen, der Telenor installasjon som installatør (som ikke er NHO-medlem) etterhvert har gått inn på det som tradisjonelt har vært et område innenfor Landsoverenskomsten. Utvalget skal også se om andre tariffavtaler kan forenkles eller harmoniseres. EL&IT-forbundet forhandler i dag på hele 24 ulike tariffavtaler innen Telenorkonsernet. Utvalget skal levere rapport til tariffavdelingen i oktber -99, og arbeidet skal være ferdig til lønnsoppgjøret i 2000.

Distriktstariffkonferansen 1999
Distriktstariffkonferansen for distriktene Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Rogaland, ble i år avholdt i Ålesund i dagene 23 til 25 mars. Distriktskonferansen er en samling der distriktene diskuterer tariffkrav i forkant av Landstariffkonferansen som avholdes seinere i år. Fra Elektroarbeidernes Fagforening møtte: Ove Toska, Kjell Sverre Aasheim, Arne Nesheim, Svein Østensen, Tom Reinshol, Egil Gulholm, Ronny Trædal, Jon Kristian Viken, Torild Gudim, Åge Blummenfelt, Rune Viken, Karsten Bøe, Jørn Bruland, Rolf Terje Røsvik, Trond Løvstakken, Arne Runnane og Jan Henrik Larsen.

Fra distriktstariffkonferansen i Ålesund 23 til 25 mars 1999. Ark. 112

Uttalelser:

I samband med den landsomfattane politiske streiken 20 mai, mot ordretørken i offshoreindustrien, gjorde Elektroarbeidernes Fagforening følgjande uttaling:

Vi krever handling av Regjeringen nå!

KrF, Venstre og SP har lenge skrytt av å være distriktenes talsmenn på Stortinget. Nå er det ordretørke i norsk verkstedindustri, og titusener av arbeidsplasser i distriktene står i fare for å forsvinne og hele lokalsamfunn kan bryte sammen.
Sammen med bortfall av arbeidsplasser, forsvinner og den kompetanse som er bygd opp gjennom de siste 30 år i leveranseindustrien til oljevirksomheten.
Tilbake står ødelagte lokalsamfunn langs hele norskekysten, og en sterkt svekket verkstedindustri.
Dette kan bare forhindres hvis Regjeringen sammen med Stortinget vil føre en aktiv industripolitikk, og ta på alvor de innspill fagbevegelsen og de øvrige aktører i verkstedindustrien har kommet med.
En Regjering uten vilje og kraft til å handle når store nasjonale verdier står på spill, og som samtidig skryter av at *"de pilene som skal peke nedover gjør det og de pilene som skal peke oppover gjør det"*, har ikke forstått hvilken alvorlig situasjon som nå er under utvikling.

Elektroarbeidernes Fagforening støtter den politiske streiken og de aksjonene som klubbene i verkstedindustrien har tatt initiativ til. Hele fagbevegelsen må nå mobiliseres til kamp mot den kommende arbeidsledigheten som Regjeringen legger opp til!
Våre piler skal verken peke opp eller ned, men være direkte rettet inn mot det mål vi har satt oss: Ingen arbeidsledighet!

Nei til privatisering av offentlig virksomhet!

Uttalelse vedtatt av årsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening 19 mars 1999.

Det borgerlige Stortingsflertallet er i ferd med å privatisere flere offentlige virksomheter, nå sist ved fusjonen Telenor-Telia. Dette gir pengesterke finansakrobater sugerør rett inn i de profitable delene av den offentlige virksomheten, og svekker de ansattes rettigheter.

Elektroarbeidernes Fagforening i Hordaland og Sogn og Fjordane kan ikke se at det er rom for slike offentlige subsidier av finanskapitalen, og krever stopp i privatiseringen av offentlig virksomhet.

Vi reagerer også med stor uro på signalene som er kommet om å delprivatisere Statoil.

Oljerikdommene utenfor kysten vår er det norske folkets eiendom. En privatisering av Statoil vil svekke det norske folkets forvaltningsrett over sine egne verdier, helst så vi denne forvaltningsretten styrket. Elektroarbeidernes Fagforening vil derfor arbeide mot en hver form for privatisering av Statoils virksomhet.

Av Ole Peder Grip

Kontaktmøter i Sunnhordland og indre Hardanger

Av Arne Runnane og Erik Grytdal

Fagforeininga har halde kontaktmøter på fire stader i sørfylket av Hordaland i juni månad. Det vart gitt informasjon om den nye organisasjonen både lokalt og sentralt, om tariffoppgjeret 1999, om den nye forsikringsordninga, og også om einskildsaker som det var interesse for. Inntrykket ein sit att med er at ein er tilfreds med tariffoppgjeret, men at det er gitt for dårleg informasjon om forsikringspakken.

Det var halde møte i Ølen 8 juni, og på Bømlo 9 juni. Her deltok Dag Bergsvåg frå styret og distriktssekretær Arne Runnane, og frammøte av medlemmer var tilfredsstillande.

Vidare vart det halde møte i Rosendal 29 juni og i Odda 30 juni, der foreininga sin nestleiar Kjell Sverre Aasheim og Arne Runnane leia møtet. Her var frammøtet dårlegare, noko som kan skuldast at møta var lagt for tett opp til ferien.

Industriarbeidarmonument i Borggarden, Leirvik

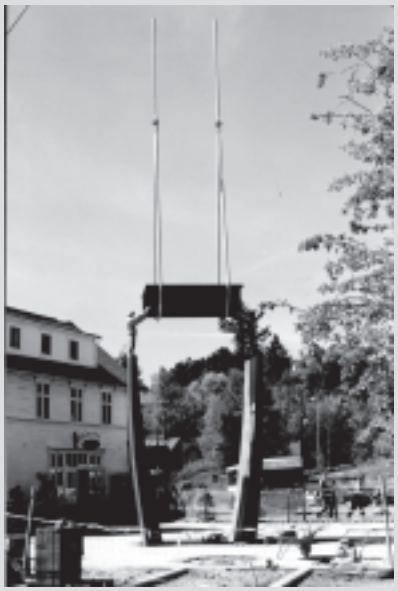

Industriarbeidarmonumentet på Stord. Ark. S

Stord kommune har i samarbeid med fagrørsla, representert ved Stord Metall & Bygning og Industrien, lenge arbeida med planar for eit industriarbeidarmonument i Borggarden.

Etter ein landsomfattande konkurranse vart det valt eit framlegg til monument kalla « Spant «, som me er overtydde om vil bli eit flott og identitetskapande monument for lokalsamfunnet vårt. Det er på høg tid at industriarbeidaren, som Stord-samfunnet byggjer sin velstand på, får sitt velfortente monument.

Målsetjing om ferdigstilling vart sett til 1. mai 1999 i samband med markeringa av LO sitt 100-årsjubileum, og 90- årsjubileum for skipinga av den første fagforeininga på Stord. Dette vart tilfredsstilt og ordførar Magne Rommeveit avduka monumentet.

Det er Aker-konsernet, fagrørsla, næringslivet, Stord i utvikling og Stord kommune som har skaffa tilveie midlar for finansieringa av monumentet, som koster kr. 2.220.000,- etter finansieringsplanen, slik at monumentet kunne realiserast.

SUPERTUR MED

Stopp på Voss. Våre to landskapshistorikere (gårder), Rolf Solberg Thorsen og Martin J. Rasmussen. Ark. P

Det var torsdag 3. juni vi møttes ved Festplassen hvor en komfortabel buss sto klar. Turen var annonsert som blåtur men grunnet at noen hadde fått nyss av reisemålet ble spenningen utløst til stor begeistring og klapp til reiseleder Rolf Solberg Thorsen. Som vanlig Karin sjekker listen med deltakerne og antallet og vi er igang kl. 0830 presis. Plutselig sier Knuten, se ut vinduet musikkpaviljongen er helt tatt av, he, he sier nybakt pensjonist Egil, den kommer nok på plass igjen nysminket og stelt. Vi passerer Torget, Bryggen, akk ja, Bergen er nok Bergen . I Skuteviken overtar Martin J. Rasmussen i kjent stil mikrofonen, det formelig oser av fortellerglede av både det vi kan se, og litt om alle de tunnelene vi har under vår kjære by.

Vi passerer Handelshøyskolen og under denne ligger rensestasjonen for nordre bydels kloakkanlegg. En dytt i siden og en vannflaske fra Olden får vi utlevert. Det skal være bra for væskebalansen, sier Rolfen, det blir jo en lang busstur. Vi har passert Åsane med historien fra krigen, de tyske luftvernbatteriene, gress og steinknuseverk osv.

Selv om Nelli ikke er med denne gang kommer jammen konfektpose rundt. Industristrøket Arna er passert og det blir tunnel for tunnel. Den bevegelige broen til Osterøy dukker opp, nedlagte Risnes Kalk, litt om kalkinnholdet i fjellene på begge sidene av fjorden og om Havretunet og mennesker som bodde der. Vi passerer den eldgamle Vaksdal Mølle, så Dale, et ikke ukjent reisemål for avd. 113. Jernbane traseene forfølger oss, Dalebakken har den tredje største stigningen på Bergensbanen, konkurrerer med Myrdal - Hallingskeid og den gamle strekningen fra Nesttun til Helldal. Vi husker alle fra damplokomotivene med to stk. foran.

Vi minnes Evanger og plutselig dukker det krusene Vangsvatnet og den herlige Vossebygden opp. Vår herre må ha et godt øye til oss vestlendinger, norrønafolket det vil fare.

Det er overskyet men fin temperatur så det er godt reisevær. Første stopp er Park Hotell på Vossevangen kl. 1005, så blir det strekk og tøy, ferske rundstykker med ost, kaffe og te. Og her sitter vi i salongen og nyter det hele med den flotte utsikten til Vossebygden. Hører vi i bakgrunnen mimringen: Husker du september i 1975 då vi damene fikk være med dokker på kurs? Det var Rolfen som var kursleder. Vi ble sponset av ELKO. Det var den gangen. Vi har igjen en busstur og på Palmafossen takker Martin for oppmerksomheten og Rolfen på sin spesialdistanse overtar mikrofonen. Noen sitter og grubler over de 20 spørsmålene som vi fikk utlevert ved starten på turen.

Vi passerer Skjervet med sin spesielle, svingete og storslagne natur, historien fra 1945 om kampene mot den tyske «vernemakt» som skulle befri oss fra engelskmennene og om tragiske ulykker. Så kom det Vallaviktunnelen. Våre kollegaer som fikk i oppdrag å installere lyset i tunnelen ble tilbudt fast timelønn . Dette likte akkordkontrollen i avd. 113 lite. Bruk den faste pristariff og akkordtariffbestemmelsene! Og slik ble gjort og betalingen og timelønnen ble er helt annen (høyere).

Vi tar ferjen Bruarvik - Brimnes og er kommet til Eidfjord kommune med ca. 1100 innbyggere. Det er landets tredje rikeste per innbygger og således en god kommune å bo i for både gammel og ung. For det meste lever folk av gårdsdrift, anleggsarbeid og turistene. Her inne i Hardangerfjorden ligger Sima Kraftverk omgitt av høye fjell, det er rikelig med nedbør, sjøer og vassdrag. Store fallhøyder gir området ideelt for kraftproduksjon. Sima ble åpnet i 1980. I tillegg til Sima kraftverk er det bygget anlegg for klekkerier og produksjon av settefisk, 50.000 laksesmolt og 250.000 fjellaure.

Av Olaf Gjesdal

Olaf Gjesdal er pensjonist og tidligere leder av Elektromontørenes Forening, avdeling 113.
Ark.83

PENSJONISTENE

Turdeltakerne foran Natursenteret i Øvre Eidfjord. Ark. P

Vannveiene går i tunneler ca. 27 km til 4 generatorer med en årlig produksjon 2,7 T.W.H. Samlet magasin volum er 660 millioner kubikkmeter vann. Denne gangen ville vi ikke se kraftstasjonen men heller filmguide fra hele anleggs-byggingen som tok oss 20 minutter, guiden her fortalte oss om tyske turister som ikke ville tro det var Norsk byggverk. Et eventyr.

Men så blir det mat å få på Eidfjord Hotell, et nydelig kjøttmåltid med dessert og kaffe. Så bærer det mot Simadalen og Kjeåsen. Vi kjører på en asfaltert anleggsveie, en lang tunnel med en times kjøring. Kjeåsen ligger i en skrånende hylle 530 meter over Simafjorden. To gårder, den ene er ubebodd og ble fraflyttet i 1962. Her bodde i sin tid søsknene Anna, Marita og Ola. På den andre gården bodde søsknene Margrethe og Ola samt Margrethes sønn Anders. Denne gården er fremdeles i drift, i det Margrethes søsters barn Bjørg, Guri og Henry har overtatt etter de gamle og bor her hele året. Det har bodd folk i Kjeåsen fra 1300 tallet. Den eldste personen som er kjent til het Knut, han var født i 1649. En annen mann født i 1686 fikk navnet Verald.

Her oppe møtte vi de to søstrene som ble ivrig opptatt med å selge suvenirer, delvis selvlagete, og fra en høyttaler får vi historien om mennesker som levde på denne plassen. Vi lytter og nyter panoramautsikten i fugleperspektiv og ser tydelig et stort turistskip som ligger nede i Hardangerfjorden. På veien nedover ser vi jammen de to søstrene med hver sin langorv i ferd med å slå i de bratte bakkene. En kan vel ha grunn til å spørre seg, hva det er som gjør at to Oslojenter bosetter seg her.

Oppover fjellsiden ser vi fra tunnelutslagene morenemassene som nå faktisk er blitt grønne, så om ikke lenge voksen der trær. På vårt nest siste stopp for vår berikelsestur som er Natursenteret i Øvre Eidfjord (med Ivo Caprino over Hardanger-vidda). Ett bygg på tre etasjer med utstillinger, ekspedisjonen og en fin kinosal. Her får vi virkelig se Hardangerviddens økologiske utvikling : Zoologi, geologi, arkeologi og botanikk og så videre. Floraene, gjetingen, ostingen, rådyrene, fiskene for ikke å snakke om de uhyre sjeldne bergartene. Høydepunktet kommer her: Vi flyr opp Måbødalen stryker over Vøringsfossen, Hardangervidden, jøkulene og i nærmest noen saltomortale svinger stuper vi ned igjen i Simadalen, noen holder for øyene og andre gisper etter pusten. Dette må bare oppleves.

Det er blitt tid for å returnere hjemover kl. er 1715. Så ble det ferje igjen og Vallaviktunnel. Når dette skrives og leses vet vi at like etter oss , omkom vår jubileumsskriver Thomas Breivik i denne tunnelen, vi gjør oss våre tanker om denne tragiske hendelsen. Så spaserer vi i Ulvik, Hordalands fylkesordfører Lussands heimstad, så får vi litt info om Hardanger og hvorfor broen enda ikke er blitt realisert. For så å stoppe ved gamle ærverdige Sandven Hotell i Nordheimsund. Her blir det servert sjokoladekake og kaffe. Når jeg var gutt var det ikke for vanlige arbeidsfolk å besøke dette hotellet. Det bar så over Kvamskogen , Åsane med div. avstigning er underveis.
På denne turen var vi 35 deltakere og kun 1 fra Florø, vi andre var fra Stor Bergen. Den eldste er 80 og den yngste 57 år. For første gang klarte vi ikke å fylle helt buss. Var turen for lang??? (12 ½ t.). Hadde ikke det vært for at jeg har kastet alle hattene mine, hadde jeg tatt en av og bukket i begeistring. (egenandel kr. 120,-). Tusen takk.

SITAT FRA EN BUSSTUR

Når jeg satt og skrev om denne turen, kom jeg på en busstur jeg var på for mange år siden. Vi kjørte langs Krøderen i Buskerud. En såkalt fin frue i bussen ville vite navnet på de fjellene på den andre siden ; reiseleder som var av den muntre natur svarte rolig: Det er nok Pyreneene det. Gid er det virkelig det, og de som jeg har lest så mye om!

Etter- og videre
alle eller person

Åge Blummenfelt, kasserer i Elektroarbeidernes Fagforening, klargjør i denne artikkelen hvorfor sentrale fond vil være av helt avgjørende betydning for etterutdanningsreformen når den en gang kommer på plass. Ark. 106

Etter og videreutdanningsreformen EVU var et hovedtema under årets LO/NHO forhandlinger. EVU har sitt utspring i krav som elektrikerne har arbeidet med siden 1987. EL&IT forbundet har stilt seg meget kritisk til EVU slik den nå har blitt utformet. Jeg vil i denne artikkelen forsøke å redegjøre for bakgrunnen for reformkravet og hvorfor EL& IT forbundet så seg nødt til å stemme nei til årets oppgjør på LO sitt representantskapsmøte den 17 april i år, og hvordan status for kravet er nå.

Bakgrunn for elektrikerne sitt krav

Helt siden det tidligere NEKF (nå EL&IT forbundet) avholdt sin landstariffkonferanse i Bergen i 1987 har etter og videreutdanning stått som et sentralt krav i forbundet. Spesielt blant medlemmene i installasjonssektoren har kravet vært meget sentralt

Allerede den gang i 1987 var kravet en uke med tariffestet rett til etterutdanning, og vi mente at sentrale fondsavsetninger var en forutsetning for å få det til. Grunnen var meget enkel. Vi så at innføring av ny teknologi kom stadig raskere og raskere. Vi opplevde at den teknologien som vi lærte på yrkesskolen, var avlegs allerede etter noen få år i arbeid. Det er kanskje en selvfølge, men det er jo i stor grad vi elektrikere som installerer den nye teknologien. Hvis vi skulle ha et håp om å fremdeles fortsette som elektrikere, var vi nødt til å fylle på med kunnskap. Vi så det også slik at vår tanke om etter og videreutdanning var helt i tråd med bedriftenes behov. En bedrift som ikke har montører som er helt oppdatert, kan ikke installere utstyr med ny teknologi og vil derfor ikke kunne overleve konkurransen i markedet.

Vi mente at kravet var så viktig for oss, at vi var villige til å sette av deler av tariffoppgjøret for å få det til. Ja vi mente faktisk at vi kunne bruke hele tariffoppgjøret for å få den "uken" på plass.

Kravet ble fremmet i hovedoppgjørene i 90, 92 og i 94. Det overrasket oss i daværende NEKF at motstanden var så stor som den var hos arbeidsgiverne. Vi mente den gang, og vi mener fremdeles at det å ha en høyt kvalifisert arbeidsstokk er et gode som også bedriftene vil tjene på. Vi forsto derfor ikke helt hva motstanden bestod i og hvorfor den var så sterk

Gjennombrudd for kravet i LO sin handlingsplan for 1995

Vi i NEKF mente at kravet om etter- og videreutdanning var noe som burde engasjere hele fagbevegelsen. I perioden fra 1988 til 1995 fikk vi den store arbeidsledigheten. Den rammet elektrikerne spesielt hardt.

Bare i Bergen mistet vi 400 medlemmer i fagforeningen, noe som tilsvarer 25 prosent av medlemmene. NEKF gikk i gang med å se etter veier ut av ledigheten.

Deling av arbeid var et av de svarene som vi fant, og vi oppdaget for eksempel at danskene betalte ledighetspenger til dem som midlertidig gikk ut av jobb for å ta etterutdanning. Vi i NEKF mente at hvis danskene kunne bruke etterutdanning i kampen mot ledighet, så kunne vi selvfølgelig gjøre det samme i Norge.

I 1993 ble etter og videreutdanning tatt opp på LO kongressen og i 1995 kom LO sitt handlingsprogram om etter- og videreutdanning. Et program som krevde blant annet at 10 prosent av arbeidstiden eller 4 uker i året skal gå til etter- og videreutdanning.

I januar 1996 avholdt NEKF sin landstariffkonferanse der nærmere 100 delegater var samlet gjennom en hel uke. Vi vedtok der at vi ved årets (-96) tariffoppgjør skulle kreve to uker med etter- og videreutdanning. Programmet til LO gjorde oss i NEKF optimistiske. Vi mente derfor at kravet om tariffestet rett til etter- og videreutdanning var overmodent. Om nødvendig går vi til streik var tonen blant sentrale tillitsvalgte.

Da konflikten startet i juni -96 var kravet en uke etter- og videreutdanning per år, og med finansiering gjennom sentrale fonds. Som de fleste husker ble det en voldsom streik og utestenging fra arbeidet gjennom 8 uker i 1996. Vi kom den gang et stykke på vei, men vi kom ikke i mål.

Ideen om en etter- og videreutdanningsreform har etter hvert slått rot i store deler av LO. Ja, faktisk innenfor hele yrkeslivet. I LO har ideen utviklet seg videre, fra å være etterutdanning innenfor selve faget hos oss elektrikere, til å være en reform for alle som ikke har formell studiekompetanse (videregående skole). En meget stor andel av LO sine medlemmer har kun grunnskole. Det

Av Åge Blummenfelt

utdanning rettighet for alpolitisk virkemiddel?

er en utbredt frykt for at disse vil bli tapere i kampen på morgendagens arbeidsmarked.
EL&IT forbundet var derfor tilfreds med at LO på sitt representantskapsmøte i februar vedtok at en skulle legge hele rammen av årets oppgjør i EVU reformen.

Vi så for oss et spleiselag. Arbeidsgiverne finansierte livsopphold, staten sørget for nødvendige endringer lovverket samt de økonomiske rammene for skolesystemet. Vårt bidrag skulle være " ingen generelle tillegg".

Hvorfor er sentrale partssammensatte fonds så viktig

Sentrale fondsavsetninger har hele tiden vært en viktig del av NEKF sitt krav. Det kan være nødvendig å forklare hvorfor nettopp det står så sentralt.
Vi vet at det drives en god del med etter- og videreutdanning i vår bransje. Vi vet også at det er i stor grad overordnet personale som får gleden av mesteparten av de pengene som brukes. Fra representanter for arbeidsgiverne uttales at etter- og videreutdanning er vel og bra, så lenge arbeidsgiverne for styre mål og midler.
Med andre ord, etter- og videreutdanning blir et *personalpolitisk virkemiddel og ikke en rettighet for alle.* Jo mer vi i NEKF har arbeidet med etter- og videreutdanning jo mer har vi blitt overbevist om at sentrale fonds ikke bare er nødvendig, men faktisk en forutsetning for å få til en etter og videreutdanning som er demokratisk.
Med sentrale fond mener vi at de er :

- basert på en medlems-kontingent, i den form at bedriftene betaler inn per produsert time
- at det er partssammensatte fonds
- at alle medlemmer kan søke på like vilkår
- om fondet er sammensatt mellom LO og NHO eller bransjevis er underordnet.

Arbeidsgiverne med ryggen inn mot fremtiden

Det var fra LO sagt at en ønsket dette oppgjøret som et "moderat" oppgjør etter solidaritetsmodellen. Men det lå en forutsetning i bunn for et "moderat" oppgjør nemlig at vi fikk på plass etter- og videreutdanningsreformen. Tanken var å lage det til som et spleiselag, mellom regjering, arbeidsgivere og arbeidstakere. Regjeringen kom med et bidrag, ikke stort eller imponerende, men et skritt i riktig retning. Vi kom med vårt bidrag, nemlig å ikke kreve store tillegg.
I et spleiselag er det alminnelig folkeskikk at alle parter bidrar med sin del. Men når det gjeldt arbeidsgivernes bidrag viste det seg gjennom årets mellomoppgjør at arbeidsgivernes holdning til en etter- og videreutdanningsreform ikke har endret seg en tøddel siden elektrikerne først stilte kravet i 1990.
Arbeidsgiverne bidro altså ikke med noe under årets oppgjør.

Det som forhandlingsutvalget fikk til var en protokollformulering om at en skal bruke av oppgjøret til neste år for å finansiere livsopphold.

Det som er mindre kjent er at det i protokollen mellom partene går frem at det kan avsettes penger under neste oppgjør til etterutdanning. Pengene avsettes på den enkelte bedrift. Dersom pengene ikke brukes, går de tilbake til bedriften.
Dermed får vi følgende nye problemer å stri med :

- Det som partene ikke klarer å få til sentralt, skal vi altså få til lokalt
- Selv om vi klarer å få avsatt penger på den enkelte bedrift kan vi risikere at pengene brukes som personalpolitisk virkemiddel og ikke til alle.
- Dersom bedriften trenerer etter- og videre utdanning, vil pengene gå tilbake til bedriften.

Skal vi konkludere må vi kunne si at vi gav et stort bidrag med å ikke kreve store generelle tillegg, regjeringen kom med et bidrag og arbeidsgiverne med null.
Det er derfor EL & IT forbundets oppfatning at oppgjøret ikke bare er dårlig, men at det faktisk er et dramatisk skritt i feil retning.
Jeg er redd for at den formuleringen har gjort stor skade for lang tid fremover.
Det hadde faktisk vært bedre at det ikke stod noe, enn at vi fikk formuleringen om bedriftsvise avsetninger.
Vi nærmer oss nå tiden der grunnlaget for det første hovedoppgjøret i et nytt århundre. Det kan være lurt å se hundre år tilbake, vi var da på vei inn i industrisamfunnet der samlebåndet var det dominerende. Allerede den gang så de fremsynte arbeiderlederne at tilgang til kunnskap var nødvendig for å minske på klasseskillene.
Kravet om offentlig skole stod meget lenge som et meget sentralt krav i arbeiderbevegelsen. Gjennom en kamp som har vart helt opp til våre dager har vi fått en 12 års grunnutdanning som må kunne sies å være lik for alle.
Det norske samfunnet er nå på vei vekk fra det gamle industrisamfunnet med de klasseskillene som det medførte, og er på vei inn i informasjonssamfunnet med de nye klasseskillene det vil medføre.

Vi registrerer at utdanning og kunnskap er en stadig viktigere forutsetning for tilgang til arbeid. Med den grunnutdanningen som alle har adgang til, gir vi alle muligheten til å tre inn i arbeidslivet. Derfor blir muligheten til etter og videreutdanning en forutsetning for at en ikke skal bli kastet ut av arbeidslivet , men ha muligheten til å være i arbeid gjennom hele livet sitt . Slik sett kan vi si at tilgang til kunnskap fremdeles er et middel til å minske klasseforskjellene i Norge. Vi har alltid ment, og vi mener fremdeles at grunnutdanningen er et offentlig anliggende. Det nye er at vi mener at etter- og videreutdanning er et ansvar for bedriftene.

Vi har i ettertid begynt å forstå at fra arbeidsgivernes side handler kravet om etter- og videreutdanning om mye mer enn hva et slikt tariffkrav vil koste. Det handler om hvem skal styre over de midlene som avsettes til etter- og videre utdanning.

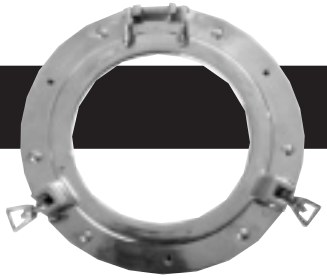

Av Tor Ivar Fuglø

Å sjå inn vindauga til naboen

Sveitten renn ned frå panna, skiljer seg over augnebryna og finn vegen inn i augnekroken. Det svir. Lyden av hamrane stål mot uviljug betong stoggar. Det blir stilt, svært stilt. Øyreklokka flyttast litt bak og omverda kjem inn. Hiltien slepp sakte ut or neven og fires ned frå trøa etter straumleidningen. Den kvelvar seg rundt i støvet når den treff golvet med borehovudet. En gul murplugg vert dregen opp av vesten og skubba inn i holet. Tc'en er klar i neven og hammaren er på veg opp da Basen kjem luskande inn bakfrå : " Hei Fuglø, du må ta ned igjen den kabelen. Motoren skal stå på andre sida av rommet. Vi må trekke ny.... Ekstra arbeid. "
Han snur på hælane og er på veg ut av rommet før tankane rekk fram til stemmebandet. "Nei men i helvete ....." Blodpumpa gira opp to hakk og trykket aukar raskt over den raude streken frå halsen og opp.
Lynkjapt er hiltien på plass i kvitknokkla kjempenevar og pluggboren blir vrengt utav medan blikket sveiper rommet. Tre skritt frå trøa ligg 25 millimeteren klar. Neven tek styggedomen og smokkar den på plass. Peikefingeren ligg klar på avtrekkjaren klar til hoftebor i samme augneblink som basen forsvinn ut døra og blir borte. Støvet senkjer seg i rommet og vert liggjande som eit teppe.
Gjenkjennande kvardag for ein elektrikarcowboy ???

Kva er det som ikkje fungerer når me stadig vekk lyt gjera dobbelt arbeid på store byggjeprosjekt der ingeniørar og konsulentar svirrar rundt øyrene på oss, teikningar og dokumentasjon kjem revidert ut to dagar etter utstyret er montert på plass, og alt må flyttast helst to gonger før det ser ut til å finne roen ?
Irriterande og moralsk nedbrytande verkar det i alle fall på meg og sikkert fleire med, men kvifor lyt det vere slik, no når me er komen så langt innan kommunikasjon ?
Er det dårleg tid, mykje arbeid og for lite mannskap? Har me mista evna til å sjå våre begrensingar og teke for mykje på oss ?
Kanskje skortar det på kunnskap og fagleg innsikt, eller er det slik at me trur me veit alt og treng ikkje hjelp av andre.
Det er laga ein norsk standard (NS3430) for alminnelige kontraktsbestemmelser om utførelse av bygg og anleggsarbeider som vert mykje brukt. I pkt. 3 Samarbeidsplikt, heiter det : Partane plikter å samarbeide og vise aksomhet under gjennomføringen av kontrakten.
Dette er ein avtale alle partar ved bygg og anleggsarbeid har forplikta seg til å følgje, men likevel kolliderer ventilasjonskanalar med lampar og kabelbruer, og med røyrleggjaren får du bare beskjed om å skunde deg ferdig før han kjem og du ikkje får plass til dine kablar.
Det er nokon ute i den norske bygg og anleggsbransjen som manglar oksygen til hjernen, og det gjer enkelte arbeidsdagar styggeleg slitsame. Er det noko me kan gjera med det ?
Eg er møkka lei av å ta driten etter dårleg forarbeid og planlegging , no får det vere nok !!

Av Jan Henrik Larsen

Dette og mange andre gode slagord kunne vi lese på parolene verkstedsarbeidere hadde laget i forbindelse med krisen i næringen. Krav om tiltak for å hindre nedleggelse av verft langs norskekysten og dermed økt arbeidsledighet, sto sentralt i demonstrasjonen mot Regjeringen som klubbene i næringen hadde tatt initiativ til. Elektroarbeidernes Fagforening støtter kravene, og bevilget 50 000 kr i støtte til aksjonen.

Demonstrasjonen startet med oppstilling utenfor Oslo's Rådhus. *Foto:JHL* Innfelt bilde: Fungerende Olje- og Energiminister Anne Enger Lahnstein fikk grei beskjed om å sette i verk tiltak.

Ikke alle i Verdal'n er lottomillionærer!

2000 verftsarbeidere fra hele landet, hadde den 2 juni tatt turen til Oslo for å demonstrere mot regjeringens manglende handlekraft ovenfor den krisen næringen nå er i.
Investeringer i oljesektoren har skrumpet helt inn og skipsbyggingen har nærmest talt stoppet opp. Når tilstanden i en viktig industribransje blir slik, så kommer truslene om nedleggelse av verft og dermed økt arbeidsledighet.
Mange lokalsamfunn langs norskekysten har verft som sin hjørnesteinsvirksomhet, og når bortfall av arbeidsplasser i slike bedrifter blir virkelighet, så trues den offentlige velferden for innbyggerne i de aktuelle kommunene.
I tillegg så går gode kompetansemiljøer i oppløsning, og en svekket næring står igjen. Dette er miljøer som det i mange år har kostet staten og næringen milliarder av kroner for å bygge opp. En rasering av dette miljøet vil bety at vi står svekket ovenfor utenlands konkurranse når neste oppsving kommer, og dermed mister staten muligheter for inntekter i framtiden. Det er av statens inntekter vi bygger velferdssamfunnet, og denne utviklingen derfor vil skade alle innbyggere.

Regjering og Storting.
Når politikere og økonomer snakker om norsk oljevirksomhet, så får en ofte inntrykk av at det snart er slutt på virksomheten på norsk sokkel, og at det norske samfunn må innstille seg på dette. En slik beskrivelse av denne industrien er så langt fra virkeligheten som det er mulig å komme.
Sannheten er at kun 30% av oljeressursene og ca 10% av gassressursene er tatt opp. Det næringen trenger er rammevilkår som gjør det interessant å investere på sokkelen, slik at vi opprettholder både utvinning og sysselsetting i olje/gassvirksomheten.
Mange av de felt som nå bør utbygges, er så små at der må på plass spesielle vilkår for å få oljeselskapene til å investere i utbygging av disse. Skatte og avgiftssystemet står sentralt når rammebetingelsene skal diskuteres.
Det er regjeringen som ovenfor stortinget skal legge fram planer og tiltak for en god og aktiv næringspolitikk. Man kan ikke sitte med hendene i fanget, når en hel bransje får store problemer.
Alle aktørene i bransjen, LO Industri, OLF (Oljeindustriens Landsforening, NHO), TBL (Teknologibedriftenes Landsforening, NHO), Fellesforbundet og El & IT Forbundet, har henvendt seg til det politiske system og lagt fram sitt syn på de vanskelighetene som bransjen er i.

Men det var først når LO Industri samlet alle aktørene til felles framstøt at det ble fart i sakene. Dette initiativ sammen med det engasjement klubbene og de lokale fagforeningene har hatt i denne saken, har ført til at alle partiene på stortinget nå er villig til å sette inn tiltak for å løse problemene.

Aker Stord.
I Elektroarbeidernes Fagforening har klubbene i Aker Elektro vært svært aktiv for å sette søkelys på oljebransjens problemer. Den 20 mai var det en to timers politisk streik i verkstedsindustrien, der 2000 verftsarbeidere på Stord deltok.
På parolene kunne man lese "Me krev tiltak nå", "Me tek ansvar. Gjer Regjeringa?", "Ikkje raser lokomotiva i norsk industri" og "Ordretørken gjer Stord til ørken".
Fellestillitsvalgt og Landsstyrerepresentant for EL & IT Forbundet Atle Teigland, holdt en flammende appell, der han ga grei beskjed til regjeringen om det bråk som var i vente dersom ikke det ble satt inn tiltak for å hindre sysselsettingssvikt i bransjen.
Etter denne markeringen, så satte klubbene i gang arbeid med å forberede demonstrasjon i Oslo i forbindelse med Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett. Slike aksjoner krever god planlegging, og mye penger for at de skal bli iverksatt. Klubben måtte tømme sin egen klubbkasse samt søke styret i Elektroarbeidernes Fagforening om støtte, der de fikk bevilget 50 000 kr til aksjonen. Tilsvarende vedtak ble og fattet i mange andre fagforeninger som er tilknyttet olje/skipsindustrien.
Den 2 juni tidlig om morgenen (eller var det natten?) gikk der 8 busser med arbeidsfolk fra Stord med kurs for Oslo. Folk hadde reist fra hele landet for å være med på demonstrasjonen i Oslo, der 2000 kvinner og menn var samlet for å overrekke krav til fung. Olje og Energiminister Anne Enger Lahnstein og til Stortingspolitikerne. Demonstrasjonen ble gjennomført på en god måte, og arbeidsfolk fra verftsindustrien satte sitt preg på Oslo denne dagen. Hovedtaler foran Stortinget var Kjell Bjørndalen fra FF, mens Anders Kristoffersen fra EL & IT sammen med mange klubbledere holdt appell under arrangementet. Gjennomgående krav i talene var **"Vi godtar ikke økende arbeidsledighet – sett inn tiltak nå!".**
Representanter fra samtlige politiske partier på Stortinget kom ut og svarte på kravene som ble stilt, og alle lovet å bidra til å løse problemene. Vi skal følge med i tiden som kommer for å se om dette bare var prat eller om de virkelig vil handle i tråd med sine lovnader. Kamp mot arbeidsledighet vil alltid være en prioritert sak for fagbevegelsen.

Styret i EL&IT-forbundet distrikt Hordaland og Sogn og Fjordane. Fra venstre Svenn Arne Rygg, Arne Runnane, Åge Blummenfelt (foran), Reidar Sekkingstad (bak), Tor Sundby, Anne Sofie Ljøsne, Frode Eriksen, Lilly Kvamme, Jan Henrik Larsen, Svein Davidsen, Sjur Gimmestad og leder Ove Toska. Ark.113

Mye skal fortsatt modnes

Distriktet og rammene omkring det er nå på plass, men fortsatt gjenstår mye arbeid før en kan begynne å høste de store gevinstene av denne organisasjonsendringen.

Fortsatt vil fagforeningen være et viktigere mellomledd for medlemmene enn det nye distriktet, det er i fagforeningen tariffarbeidet og aktiviteten foregår. Aktivt faglig arbeid er et resultat av at fagforeningens medlemmer ser nødvendigheten av det, og er villig til å betale for det. Det er ikke nødvendigvis tilfelle i de andre sektorene, selv om vårt tips er at den type erkjennelse også vil nå de mer innestengte delene av det nye distriktet etterhvert som virkeligheten viser seg påtrengende ubehagelig også utenfor deres dører.

Men ved å velge Elektroarbeidernes Fagforenings leder Ove Toska til å lede også distriktet, føler vi oss trygge på at arbeidet blir ledet i riktig retning, selv om vi må ta tiden til hjelp før vi ser hva det nye distriktet kan bli til etter hvert.
Vi skal her se litt nærmere på det nye distriktet, og hvordan det er bygget opp.

Distrikt Hordaland, Sogn og Fjordane

Distriktet omfatter geografisk alle medlemmene i El&IT-forbundet i Hordaland og Sogn og Fjordane. Antall er omlag 4800 medlemmer der IRI står for omlag 2100, PD for 1400 og TD for 1300. Distriktet er med dette El&IT-forbundets nest største.
IRI består her av Elektroarbeidernes Fagforening og Heismontørenes Fagforenings medlemmer i distriktet.
PD består av klubber ved ulike kraftlag, avdelinger som omfatter en eller flere klubber, organisert etter sektor eller bedriftsgrenser. Dette systemet var igjen organisert i et distrikt i Hordaland og Sogn og Fjordane, slik det også var på IRI-siden i NEKF. PD har i dag ingen fagforening, men vil trolig søke om å få opprette en.
TD består også av ulike klubber eller sammenslutninger som følger ulike selskaper eller virksomheter innenfor Telenor. Disse sammenslutningene innenfor vårt distrikt er igjen tilsluttet såkalte landsdekkende klubber innenfor de ulike tariffområdene. TD har også et organisasjonsledd som omfatter Hordaland og Sogn og Fjordane, som de kaller avdeling. Dette leddet er imidlertid ikke med i den formelle forhandlingsveien, og kan dermed ikke sammenlignes med distriktene i tidligere NEKF, men har mer til felles med et fellestillitsmannsutvalg i et konsern i privat sektor. TD har i dag heller ikke noen fagforening lokalt, men også de vil trolig søke om å få opprette en.
Når dette er på plass vil distriktet være leddet mellom fagforening og forbund, og fagforeningen vil være leddet mellom klubb og distrikt.

Arbeidsoppgaver

Hva skal være distriktets arbeidsoppgaver? På IRI siden har jo Elektroarbeidernes Fagforening tatt seg av alt som var nødvendig for medlemmene som eneste ledd mellom klubb og forbund. Ove Toska har ved flere anledninger pekt på at det ikke skal skje noe dobbeltarbeid. Og med samme leder i begge organisasjonsledd, og med samme kontoradresse så skulle alt ligge til rette for en rasjonell drift av det faglige arbeidet.
Kontingentinnkreving og medlemsregistrering vil høre til distriktets oppgaver. Samme vil lønnskjøring, postbehandling, arkivering osv. Administrering av distriktets møtevirksomhet, styremøter og representantskapsmøter.
I innstillingen ble også nevnt en rekke andre områder distriktet skulle engasjere seg på, og det ble også valgt komiteer og en rekke utvalg på ulike områder. Dette gjaldt medlemsverving, studieaktivitet, HMS-arbeid og medievirksomhet for å ta det viktigste. Det er imidlertid grunn til å understreke at områder der det ikke finnes budsjettmessig dekning blir det heller ingen aktivitet. Og da gjenstår det å se hvor mye det blir rom for. Tariffarbeidet som er det viktigste faglige arbeidet, skal fortsatt ligge i fagforeningene.

Gjenkjøpsordningen

Den såkalte gjenkjøpsordningen er en sak det har stått strid om i forbindelse med sammenslåingen. Det var denne Svein Davidsen PD på årsmøtet fikk flertall for å evaluere i 2001. Landsmøtet vedtok nemlig å ansette organisasjonssekretærene og kontorpersonalet lokalt. Men ettersom det ikke er økonomi eller arbeidsoppgaver her i distriktet til alle, må fagforeningene kjøpe tilbake deler av denne arbeidskraften. I vårt distrikt skjer det etter en fordelingsnøkkel der arbeid for distriktet fordeles på et årsverk merkantilt personell og et årsverk distriktssekretær. Et og et halvt årsverk distriktssekretær og resterende merkantilt arbeid gjenkjøpes av Elektroarbeidernes Fagforening. PD og TD har i innstillingen forpliktet seg til gjenkjøp av 25% stilling distriktssekretær hver, noe som vanskelig kan hevdes å være urimelig. Men varen skal også betales.

Lokalisering

Hovedkontoret vil bli i Kalfarvei 71, Bergen, hvor distriktet skal leie kontorlokaler hos Elektroarbeidernes Fagforening. Alle blir ansatt i Bergen, men Elektroarbeidernes Fagforenings kontor på Stord vil fortsatt bli bemannet som før, men distriktet skal utføre 25% stilling fra Osen 4, og leie kontorplass tilsvarende av fagforeningen. Det er vedtatt å opprette kontor i Sogn og Fjordane, men valg av lokalisering og bemanningsfrekvens er når dette skrives fortsatt ikke avgjort.
Elektroarbeidernes Fagforenings eiendom i Kalfaret inneholder også en boligenhet som har vært utleiet. Allerede nå har gjestekontorplasser ved flere anledninger vært mangelvare i huset. Leietaker er nå sagt opp, og en eller annen form for ombygging vil bli nødvendig. Dette vil trolig også innbefatte nettverk og ny telefonsentral m.v. I tillegg til utleie til distriktet, vil også Heismontørene leie separate lokaler av fagforeningen.

Distriktets oppbygging
EL&IT-forbundets medlemmer i Hordaland og Sogn og Fjordane utgjør distriktet. Høyeste myndighet er representantskapet som møter minst to ganger i året og hvor det ene er årsmøtet. Det velges en representant pr 100 medlemmer pluss styret. Årsmøtet 1999 gav eksempelvis denne representasjonen basert på medlemsfordelingen: IRI - 21, PD - 15, og TD - 13. I dette representantskapet har styret stemmerett, ulikt representantskapet i Elektro-arbeidernes Fagforening.

Representantskapet velger styre. Valgene gjøres for to år, der halve styret står på valg hvert år. Det velges leder, nestleder, kasserer, sekretær, 7 styremedlemmer og 3 vara. Leder frikjøpes 2 dager i uken.
Arbeidsutvalget avlaster styret og består av leder, nestleder, sekretær og kasserer.
Det velges en budsjettkomité som består av leder, nestleder, kasserer og to valgte representanter. Det velges en kontrollkomite bestående av tre representanter. Det ble vedtatt å opprette et studie/HMS-utvalg og et mediautvalg, hver bestående av seks medlemmer. Arbeidsoppgaver og rammer for arbeidet i de to utvalgene utarbeides i samarbeid med styret.
Verdt å merke seg er også at representantene til de ulike lokale LO avdelingene, blir valgt av distriktet, og ikke som før av fagforeningen.

Årsmøtet i EL&IT-forbundet distriktsavdeling Hordaland og Sogn og Fjordane. Ark. 113

Styret i EL&IT-forbundet distriktet Hordaland og Sogn og Fjordane 1999

Leder	Ove Toska	Sønnico Installasjon, Bergen	IRI
Nestleder	Frode Eriksen	Telenor Installasjon	TD
Sekretær	Reidar Sekkingstad	BKK	PD
Kasserer	Åge Blummenfelt	Sønnico Installasjon	IRI
Studieleder	Arnbjørn Mæhle	Telenor Installasjon	TD
Styremedlem	Svein Davidsen	BKK	PD
Styremedlem	Tor Sundby	Schindler Heis	IRI
Styremedlem	Lilly Kvamme	Telenor Media	TD
Styremedlem	Sjur Gimmestad	Gloppen E-verk	PD
Styremedlem	Arne Nesheim	ABB Installasjon, Bergen	IRI
Styremedlem	Kjell Sverre Aasheim	Aker Elektro, Stord	IRI
Vara	Henry Damman	SKL	PD
Vara	Anne Sofie Ljøsne	Telenor Media	TD
Vara	Svenn Arne Rygg	Holen Installasjon, Sogndal	IRI

Studie og HMS - utvalget

Arnbjørn Mæhle	Telenor Installasjon	TD
Ragnar Andenes	SFE	PD
Rolf Paulsen	Stahl Heis	IRI
Tove Bryn	Telenor Bedrift	TD
Ina Hess	BKK	PD
Arne Runnane	Distriktssekretær	

Mediautvalget

Reidar Sekkingstad	BKK	PD
Mats Kenneth Jensen		TD
Magne Merøy		TD
Erik Grytdal	ABB Installasjon, Bergen	IRI
Jan Henrik Larsen	Distriktssekretær	
Arthur Sjursen	Distriktssekretær	

Budsjettutvalget

Leder	Ove Toska	IRI
Nestleder	Frode Eriksen	TD
Kasserer	Åge Blummenfelt	IRI
Sekretær	Reidar Sekkingstad	PD
Representant	Tore Haugland	TD
Representant	Sjur Gimmestad	PD

Dirigentbordet under årsmøtet i distriktsavdelingen. Fra venstre: Ina Hess, Trygve Nystad, Åge Blummenfelt og Frode Eriksen. Ark. 113

Kontrollkomite

Representant	Per Morten Frivik	PD
Representant	Magne Solheimsnes	TD
Representant	Svein Østensen	IRI
Vara	Henning Skeie	PD
Vara	Inger J. Klementsen	TD
Vara	Kjell Ove Ege	IRI

Valgkomite

Representant	Jon Kristian Viken	IRI
Representant	Dag Bergsvåg	IRI
Representant	Ina Hess	PD
Representant	Terje Davidsen	
Representant	Bjørg Fagnastøl	
Representant	Torbjørn Mannsåker	

Representanter til LO avdeling Bergen

Representant	Ove Toska	IRI
Representant	Arnt Christensen	TD
Representant	Svein Davidsen	PD
Representant	Åge Blummenfelt	IRI
Representant	Reidar Sekkingstad	PD
Representant	Stein Erik Olsen	TD
Første vara	Jan Henrik Larsen	IRI

Elektroarbeidernes Fagforening og heis representanter i distriktets representantskap

1	Ove Toska
2	Kjell Sverre Aasheim
3	Åge Blummenfelt
4	Arne Nesheim
5	Ernst M. Endresen
6	Tom Reinshol
7	Dag Bergsvåg
8	Karsten Eriksen
9	Reidar Haugland
10	Geir Særsten
11	Terje Walle
12	Svenn Arne Rygg
13	Egil Gulholm
14	Svein Arild Dale
15	Kjell Sunde
16	Gunnar Røssland
17	Karsten A. Bøe
18	Trond Løvstakken
19	Svein M. Østensen
20	Eirik Hønsi
21	Tor Sundby

Vararepresentanter

1	Atle Teigland
2	Torill Gudim
3	Siv Svendsen
4	Erik Grytdal
5	John Handeland
6	Bjørn Tynning
7	Hans-Petter Brynildsen
8	Frank Fredriksen
9	Knut Bjørnholdt
10	Kenneth Øksnes

teori og praktisk arbeid inngår begge som en del av læretiden i bedriften. Mange bedrifter velger å la sentrale opplæringssentra stå for den teoretiske delen av opplæringen. Dette medfører at lærlingen i noen tilfeller får både reise og oppholdsutgifter i denne forbindelse. Mange arbeidsgivere vil ikke dekke slike utgifter og dette påfører lærlingene store kostnader. EL & IT Forbundet stevner nå NELFO for arbeidsretten for å stadfeste lærlingens rettigheter i slike tilfeller.

Lærling Frank Tefre, ABB Installasjon, i arbeid med ombygging ved Rødekorsbygget i Førde. Ark. S2F

Av: Jan Henrik Larsen

Skal lærlingene selv betale kostnadene ved teoriopplæring?

Når Reform 94 ble innført, så førte det til en helt ny hverdag for lærlingene. Ikke bare ble der lagt større vekt på nytt teoriinnhold i skolefasen, men der ble også bestemt at teori og praksis skulle integreres mer i hverandre i den tiden lærlingene var ansatt i bedriften. Dette betyr for arbeidsgiverne, at Reform lærlinger ikke i så stor grad er produksjonsarbeidere som det lærlinger på gammel ordning er.
For å kompensere denne forskjell, så ble lønnen til lærlingene kraftig redusert.
Når man er ferdig med skoleundervisning, så begynner Reform lærlinger i bedriften med lønn etter avtalt skala i 5. halvår, som gir 35,35 kr pr time. En lærling etter gammel ordning har i 5. halvår en timelønn på 67,70 kr. Forskjellen på timebetalingen er stor gjennom hele læretiden, og kun i siste halvår nærmer
de to ordningene seg hverandre.

Teoriopplæring i bedriften.
Lov om fagopplæring gir pålegg til arbeidsgiverne om å gi lærlingene en teoretisk undervisning i den tiden de er bedriften. Der er gitt ut forskrifter for det enkelte fag om hva teoriundervisningen skal inneholde, men bedriftene kan selv velge hvordan dette skal gjøres.
Store bedrifter har derfor valgt å lage interne undervisningsopplegg som blir tilpasset bedriftens behov, mens mindre og mellomstore bedrifter som ikke har muligheter til dette har slått seg sammen og laget felles opplæringskontorer som står for denne delen av læretiden.
For lærlinger i utkantstrøk så betyr dette at de må reise langt for å komme til slike sentrale opplæringssentra, og i noen tilfeller må de overnatte og bo på opplæringsstedet. Når lærlingen er inne til teoriopplæring , så foregår dette ofte i uke eller 14 dagers perioder. Noen ganger er det enda lengre skoleperioder.
Når lærlingen selv må betale alle omkostningene med reise og opphold, så sier det seg selv at han/hun da må ta opp lån i banken for å kunne gjennomføre teoriundervisningen. Dette er selvsagt helt uholdbart, og etter EL & IT Forbundets syn også ett brudd på tariffavtalen.

Arbeidsretten.
Tariffavtalen mellom EL & IT Forbundet og NELFO, inneholder blant annet reise og mønstringsbestemmelser. Der står det beskrevet hva en skal ha dekket dersom bedriften beordrer ansatte til å reise/mønstre andre steder enn på bedriftens adresse.
EL & IT Forbundet mener at disse bestemmelsene også må gjelde lærlinger som tar teoriundervisning et annet sted enn på bedriften.
Det er bedriften selv som bestemmer hvordan og hvor teoriundervisningen skal foregå og de må derfor selv ta omkostningene som slike avgjørelser medfører, hevder EL&IT Forbundet. NELFO på sin side hevder at teoriundervisning ikke er å betrakte som arbeid, og disse bestemmelsene i tariffavtalen gjelder derfor ikke i slike tilfeller. NELFO er derimot enig med EL&IT Forbundet i at lønnsbestemmelsene gjelder, og utbetaler derfor timelønn for 7,5 timer i slike tilfeller.

Skal vi ta NELFO's standpunkt på alvor, så ser det ut til at de mener at tariffavtalen gjelder bare delvis for lærlinger. Dette er et standpunkt som EL&IT Forbundet er sterkt uenig i og saken har derfor gått til tvistebehandling.
Den har vært behandlet i flere møter mellom EL&IT Forbundet og NELFO, samt mellom LO og NHO uten at der har vært mulig å oppnå enighet. LO's juridiske avdeling har nå tatt ut stevning til arbeidsretten for å få avgjort saken.
Når saken kommer opp til behandling i arbeidsretten vet vi ikke på dette tidspunkt, men vi vil komme tilbake med mer informasjon om dette når det foreligger.
Dersom vi skulle tape en slik sak i arbeidsretten, så vil vi prøve å gå til Stortinget med saken i et forsøk på å forandre loven, slik at den gir klare rettigheter til lærlingene når de blir påført slike utgifter.

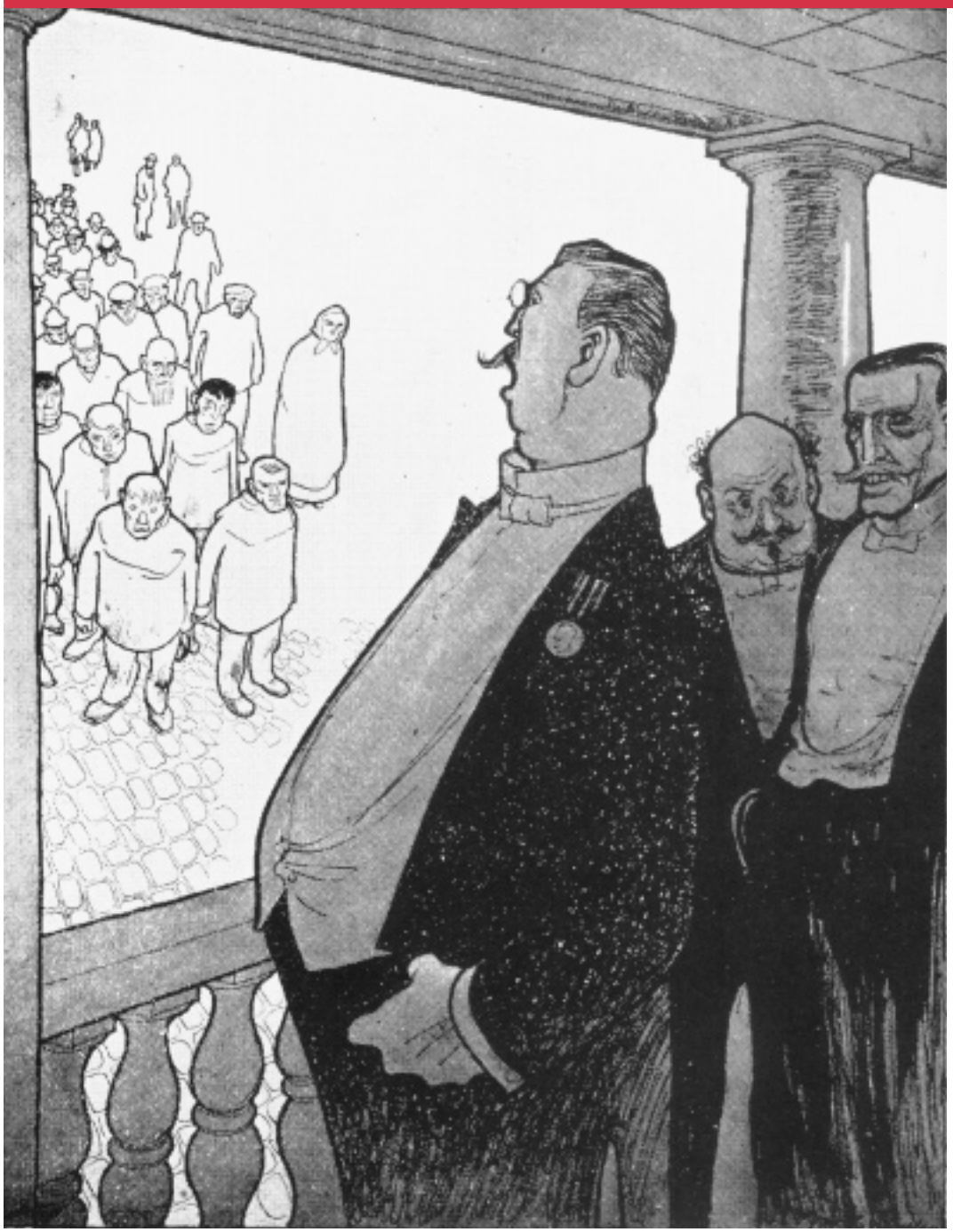

«Ja, mine kjære arbeidere! Jeg er bedrøvet over at maa meddele at vi er nødt til end yderlig at sænke lønningene - men friskt mot - Naar dere gaar til streik er dere bare godt trænet i at sulte.»

100 års kamp for rettfer-dighet!

Lønnsreduksjoner var et vanlig tiltak fra arbeidsgiverenes side for å sikre fortjeneste i økonomiske krisetider. Tegning av Jacob Hansen i Rebell nr. 12, 1922

Når en ny organisasjon skal stiftes, så er det mange vanskelige saker som der må fattes vedtak i. Slik var det også under stiftelsesmøte til LO. Spesielt var det 3 saker som skapte mye debatt og uro under stiftelsesmøte, og det var:

- Hvilket forhold skulle LO ha til Det norske Arbeiderparti?
- Skulle LO bare omfatte Forbundene, eller skulle den også gi plass til lokale samorganisasjoner, som samlet fagforeninger i en enkelt by eller i et distrikt på tvers av fagskiller?
- Kontingent og oppbygging av streikekasser.

Ikke alle disse sakene fikk en like heldig løsning, noe som førte til at Landsorganisasjonen i begynnelsen fikk ganske liten oppslutning. Saken om LO's forhold til DNA, ble løst med et kompromiss der hver fagforening ble stilt fritt når det gjaldt kollektivt medlemskap i partiet, mot at partiet fikk to mann inn i LO's sekretariat og LO fikk to mann inn i sentralstyre til Arbeiderpartiet.

Mens det var saken om LO's forhold til samorganisasjonene førte til at flere store fagforbund valgte å stå utenfor, så var det spørsmålet om kontingent som førte til at mange mindre og svakere forbund ikke ville melde seg

inn i LO. Først i 1905 kom gjennomslaget for organisasjonen, og medlemstallet økte da til 15 600.

Kontingent og solidaritet.
Det har alltid vært heftige diskusjoner i fagbevegelsen om kontingentspørsmålet, noe som også preget stiftelsesmøte. Medlemmene betalte ca en times lønn pr uke (ca 25 øre) i kontigent til fagforening og LO. Det som skapte stor uro på stiftelsesmøte var forslag om 10 øre pr uke i kontingent til streikekassen, samt 25 øre ekstra når der brøt ut konflikter blant LO's medlemmer. Dette medførte at i år med store konflikter, så kunne kontingenten for medlemmene totalt komme opp i 5 til 6 % , og noen ganger mer.
Mange fryktet at dette ville gjøre det vanskelig å holde på medlemmene, samt få nye folk og grupper til å organisere seg.
I årene fra 1870 når de første fagforeningene ble dannet, og fram til stiftelsen av LO så var arbeidslivet preget av mange konflikter. Stiftelsen av lokale fagforeninger, som etter hvert gikk sammen i fagforbund, gjorde at krav om landsomfattende kollektive avtaler ble satt på dagsorden. Når der ble uenighet i forhandlingene og dermed konflikt i bransjen, ble svært mange arbeidsfolk omfattet av konflikten. Når slike omfattende konflikter varte lenge, så ble understøttelse av de streikende en livsnødvendighet. Et eksempel på en slik streik er konflikten som Typografene hadde i 1889 som varte i 18 uker, og der var mange lignende konflikter.

De erfaringene som fagbevegelsen gjorde årene fra 1870 og fram til århundreskiftet, hadde vist at vi måtte vi forberede oss på å holde ut i lenger tidsrom dersom det skulle bryte ut en konflikt. Krav for et bedre og mer rettferdig samfunn var ikke mulig å drive igjennom uten at man satte makt bak.
Denne erfaringen nødvendiggjorde oppbygging av streikekasser, noe som medførte at kontingenten ble forholdsvis høy.

I tiden etter krigen så fikk ikke streikekassene den oppmerksomhet som de burde.
Gjenoppbygging av landet fikk førsteprioritet, og streikeforbud ble innført de første årene etter krigen. Sosialdemokratiet fikk en sterk stilling blant folk flest, og deres filosofi var at arbeidervennlige lover og nye reformer skulle bli vedtatt uten at det var nødvendig å gå til konflikt (samarbeidslinjen). Gjennom å vinne den politiske makten kunne arbeidsfolk vedta det samfunnet de drømte om. Politiske krefter på venstresiden som var uenig i dette, ble brutalt behandlet gjennom overvåkning og trakassering.
Denne politikken førte til et roligere arbeidsliv, og medlemskontingenten ble brukt til å utvikle forsikringsordninger, feriesteder m. m, istedenfor å vedlikeholde streikekassene i takt med pristigningen.

I årene fra 1945 til midten av 70 tallet, så ble det vi i dag kjenner som velferdssamfunnet bygget opp. De konfliktene som var i 1960, 70, 80 årene, var stort sett lokale eller de varte i forholdsvis kort tid.

Først ut i 90 årene så ble der igjen lange konflikter der mange medlemmer var berørt.
Økende forskjeller mellom fattig og rik, og nedbygging av velferdssamfunnet (privatisering) fører til både store og små konflikter.
Disse konfliktene har synliggjort det manglende vedlikeholdet av streikekassene for medlemmene. Det er nå ikke mulig å gi støtte som er så god at ikke nøden driver folk tilbake i arbeid når de er misfornøyd med et forhandlingsresultat.
Det er derfor mange tillitsvalgte i dag setter søkelys på streikekassenes betydning i forhold til fagbevegelsens styrke. Det typiske i dagens situasjon er at denne debatten foregår på klubb og fagforeningsnivå, og ikke blant toppene i LO systemet. Det var dette nivået som skapte LO, og det kan nå se ut som det samme nivået igjen må tilføre systemet ny forsterket styrke. Slike tiltak blir viktig når vi skal diskutere framtiden til LO i de neste 100 årene, og den fortsatte kampen for rettferdighet og solidaritet.

"Jeg interesserer meg meget for framtiden fordi jeg akter å tilbringe resten av livet i den."
Mark Twain

I påsken den 1.april 1899 ble "Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge" stiftet. Oppbyggingen av en slagkraftig fagbevegelse i Norge startet med dannelsen av lokale fagforeninger, som siden gikk sammen i forbund. Det var disse forbundene som sammen med frittstående fagforeninger tok initiativ til en fellesorganisasjon, som vi i dag kjenner som LO. Mange år med stor uro på arbeidsplassene, og sterke krav om forbedring av arbeidernes vilkår var bakgrunnen for dannelsen av organisasjonen.

Finske skitropper under vinterkrigen.

Av Erik Grytdal

Krig - en tragedie og et vanskelig spørsmål

Denne våren har det norske folket ennå en gang fått krigen nærmt innpå seg. På fjernsynet har vi vært vitne til krigshandlinger, bombing og fortvilte flyktninger på Balkan, i NATOs krig mot Jugoslavia. En krig med norsk deltaking støttet av den norske Regjeringen.
Men ute blant folk flest var det stor skepsis til norsk deltaking i krigen, og også betydelig motstand. Særlig innefor venstresiden i arbeiderbevegelsen var motstanden stor.
Problematisk var det også for arbeiderbevegelsen for 60 år siden da man fikk en annen krig tett innpå seg, den finske vinterkrigen. I Bergen ble Elektromontørenes Forening ekskludert av Arbeiderpartiet, en ganske enestående episode som vakte oppsikt over hele landet. -Man vil kanskje spørre om denne foreningen er noe for seg selv, skrev Bergens Arbeiderblad.

Elektromontørenes Forening og vinterkrigen

Bakgrunnen var opptakten til annen verdenskrig. Ut på trettitallet var oppfatningen i Sovjetunionen at den annen verdenskrig var uunngåelig, og man forberedte seg derfor på mange måter, bl.a flyttet man hele fabrikker østover i sikkerhet. Vesten var på sin side ikke villig til noe sikkerhetspolitisk samarbeid med Sovjetunionen mot Tyskland, til tross for sovjetiske henvendelser.
Sovjetunionen inngikk derfor en ikkeangrepspakt med Tyskland for å vinne tid til å bygge opp forsvaret. Avtalen innebar også en deling av de to landenes interessesfærer, noe som Sovjetunionen anså som en sikkerhetssone. Finland inngikk i avtalen som en del av denne sonen. Sovjetunionen krevde at Finland flyttet grensene mellom de to landene lenger inn i Finland, ettersom avstanden fra grensen til Leningrad bare var 32 km, noe man mente var for kort av militære årsaker. Finland avslo det Sovjetiske kravet, og i november 1939 var dermed vinterkrigen i gang.
Finland var en del av det tsarrussiske rike fra 1800-tallet og fram til første verdenskrig, da arbeiderklassen i januar 1918 grep makten gjennom en revolusjon . Men revolusjonen ble fulgt av en blodig borgerkrig der arbeiderklassen måtte gi tapt for den hvite armeen, under ledelse av den tidligere tsargeneralen Mannerheim, og med hjelp av 12000 tyske soldater. Ikke bare ble arbeiderklassen slått, men den finske arbeiderbevegelsen og dets organisasjoner ble til de grader knust, forfulgt og trakassert at man i

følge Arbeidernes Leksikon (1932), fortsatt risikerte inntil 15 års tukthus for å delta i den kommunistiske bevegelse, og 350 slike dommer ble også avsagt dette året. Og at det nettopp var Mannerheim som var øverste militære leder for finnene også under vinterkrigen, vakte for mange bitre minner.

Det er likevel ikke til å undres over at mange i arbeiderbevegelsen var rystet. Sovjetstaten, den første sosialistiske arbeiderstaten i verden hadde angrepet et lite naboland. Det førte til hard debatt i arbeiderbevegelsen, men frontene tegnet seg fort. NKP hadde "forståelse" for Sovjetunionens handlinger, mens man i Arbeiderpartiet sterkt tok avstand fra angrepet. I Bergen sto NKP meget sterkt, og hadde en betydelig innflytelse innenfor fagbevegelsen, så også i Elektromontørenes Forening. Foreningen hadde da en tid vært kollektivt innmeldt av Det Norske Arbeiderparti (gjennom Bergens Forenede Arbeiderparti), som på slutten av 1939 hadde vedtatt en resolusjon mot Sovjetsamveldet og for norsk hjelp til Finland. Det ble organisert sivil hjelp til Finland i stor stil, og landsorganisasjonene i Skandinavia stilte seg bak. Om lag 10000 frivillige kom fra de nordiske landene for å yte hjelp. Innsamlinger pågikk, av både penger og utstyr. Det meldte seg også norske og svenske soldater som frivillige, og de rakk også så vidt å komme i kamp før det hele var over.

Krig fører alltid også til flyktningestrømmer. Så også med denne krigen der finske flyktninger med sympati for Sovjet søkte tilflukt i Nord-Norge. Når det gjaldt de ulike innsamlingene oppsto det også strid om hvem som skulle tilgodesees, folk i Finland eller finske flytninger i Norge.

Den gangen som nå hadde altså diskusjonene om krig og fred storpolitiske overtoner. Da som nå gikk debatten i pressen, men til forskjell fra nå så sparte man ikke på kruttet i sine karakteristikker av sine politiske motstandere. I hvert fall ikke hvis man leser Bergens Arbeiderblad fra februar-mars 1940. De to lederne av Elektromøntørenes Forening, Olaf Olsen og Malvin Knutsen ble der omtalt på en svært lite forsonlig måte, for å si det forsiktig. Og ufortjent for foreningens hedersmenn som i en vanskelig tid hadde mot til å stå oppreist for sine prinsipper.

I foreningens beretning fra 1963 omtales historien slik:

Den 12 februar 1940 ble finnlandsaken drøftet på Elektromontørenes Forenings generalforsamling, og følgende resolusjonsforslag fra flertallet i styret ble vedtatt.

«Elektromontørene i Bergen tar bestemt avstand fra enhver form for krigsaktivistisk agitasjon. Vårt lands arbeiderklasse vil ikke at Norge skal trekkes inn i krigen på noen av sidene, men at landet skal opprettholde streng nøytralitet. Arbeiderklassen må trekke et skarpt skille mellom sine interesser og det reaksjonære borgerskapets interesser. Borgerskapets bestrebelser går ut på å slå ned arbeiderklassen og dens organisasjon og avskaffe alle demokratiske rettigheter og sosiale goder som vår klasse har tilkjempet seg. Det reaksjonære borgerskaps politikk innebærer stor fare for at landet blir dratt inn i krigen.
Krigen støttes av alle grupper av borgerskapet, av en enhetsfront som strekker seg fra dets ytterste høyre fløy, til de såkalte liberale. Dermed er dens klassekarakter gitt og dermed bør også den norske arbeiderklasses stilling til krigen være gitt.
Generalforsamlingen oppfordrer medlemmene under henvisning til de fire punkter i rundskriv fra Norsk Folkehjelp av 16. desember 1939 å støtte de finske klassefeller som er drevet fra hus og heim og er blitt jaget ut av landet sitt og har slått seg ned hos oss.
Flyktningene må gies asylrett her i landet, og ikke mot sin vilje tvinges tilbake til Finnland så lenge krigen varer. Heller ikke må det legges hindringer i veien for de flyktninger som ønsker det, å vende tilbake til hjemstedene. All deltakelse i innsamlinger som betyr forlengelse av krigen avvises.
Endelig vil generalforsamlingen oppfordre de fagorganiserte arbeiderne om mer enn noen sinne å bevare enheten i sine rekker. Bare en samlet fagorganisasjon kan redde vårt land og vårt folk ut av den farlige tid vi lever i, bare den kan slå reaksjonens angrep, krigsaktivistene og lønnstrykkerne tilbake. Derfor må alle splittelsesforsøk avvises med hardhånd.»

På møtet ble det også behandlet et motforslag som var inspirert av Arbeiderpartiet og framsatt av Martin Toft, men som altså ble nedstemt:

«Elektromontørene i Bergen samlet til generalforsamling 12. februar uttaler sin harmfylte protest mot de voldsangrep som Finnland er blitt utsatt for, og mot de forferdelige flyangrep som uten å ha militære mål, rammer sivilfolket, gamle, kvinner og barn. Med sorg må vi slå fast at Sovjetsamveldet, verdens første arbeiderstat har forlatt sin tidligere utenrikspolitikk som tok sikte på å skape en kollektiv sikkerhet som kunne trygge fred og rettferd mellom folkene. Det har gått i forbund med Nazi Tyskland, det har delt Polen og gjort Randstatene til lydriker. Alt dette vakte våre sterke betenkeligheter. Overfallet på Finnland slo oss med forferdelse.
Vårt standpunkt er klart: som vi fordømmer og har fordømt et hvert stormaktsoverfall på små nasjoner, fordømmer vi Russlands overfall på Finnland. Dette overfall er i strid med all sosialistisk rettskjensle og sosialpolitisk politikk.
Vi forsikrer våre Finske Klassefeller som i dag kjemper sammen med det øvrige finske folk mot angriperne, om vår solidaritet og sympati.»

Vedtaket var i strid med Arbeiderpartiets linje i Finnlandssaken. Derfor vedtok partistyret den 28. februar å ekskludere foreningen. Dagen etter svarte foreningen med vedtak om å melde seg ut. Men ettersom partistyret var først ute med vedtak, er det korrekt å si at foreningen ble ekskludert - ikke at den meldte seg ut.
På et medlemsmøte i november 1949 forelå det melding fra partiet om at eksklusjonen var opphevet. Foreningen gjenopptok dermed det kollektive medlemsskapet, og det ble på samme møte vedtatt å tegne seks andeler a"kr. 50,- i A-pressen.
Men det viste seg snart at det nye medlemsskapet i Det Norske Arbeiderparti virket som et motsetnings- og friksjonsmoment i foreningen. Derfor ble det den 22. mars 1956 vedtatt med 24 mot 22 stemmer å melde foreningen ut igjen, hvilket straks ble gjort, og nytt medlemsskap har siden ikke vært på tale.

Bergens Arbeiderblad 29. februar 1941.

Elektromontørenes forening ekskludert av Bergens forenede Arbeiderparti.

En forening som forsvarer det barbariske overfall på Finland og den finske arbeiderklasse kan ikke være medlem av partiet.

KØRTIN RADIO

C-blad

Returadresse:
Kalfarvei 71
5018 Bergen

Fagforeningens styre og utvalg:

Elektroarbeidernes Fagforening Hordaland, Sogn og Fjordane

Styret:

Leder: Ove G. Toska, Sønnico AS, Bergen

Nestleder: Kjell Sverre Aasheim, Aker Elektro, Stord

Sekretær: Arne Nesheim, ABB installasjon, Bergen

Kasserer: Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen

Styremedlem: Ernst M. Endresen, Aker Elektro, Stord

Styremedlem: Trond Løvstakken, Aker Elektro, Bergen

Styremedlem: Karsten Bøe, ABB OS, Bergen

Styremedlem: Svenn Arne Rygg, Holen Elektro, Sogndal

Styremedlem: Dag Bergsvåg, Børtveit Elektro Stord

1. Vara: Karsten Eriksen, ABB Installasjon, Austevoll

2. Vara: Terje Walle, Magnus Thunstvedt A/S Bergen

3. Vara: Geir Særsten, Svein Hatvik A/S Bergen

4. Vara: Atle Teigland, Aker Elektro Offshore, Bergen

Distriktssekretær: Arne Runnane

Dsitriktssekretær: Jan Henrik Larsen

ARBEIDSUTVALGET

Ove G. Toska, Sønnico AS, Bergen
Kjell Sverre Aasheim, Aker Elektro, Stord
Arne Nesheim, ABB Installasjon, Bergen
Åge Blummenfelt, Sønnico A/S
Arne Runnane, Jan Henrik Larsen

ADMINISTRASJONEN BERGEN

Kalfarvei 71, 5018 Bergen
Telefon: 55 31 23 70 - 55 32 44 65
Telefax: 55 31 24 35

Kontorfullmektig: Le Hang Nguyen

Sekretær: Liv Berge

Dsitriktssekretær: Jan Henrik Larsen

ADMINISTRASJONEN STORD

Osen 4
Postboks 495 - 5401 STORD
Telefon: 53 41 41 55
Telefax: 53 41 44 17

Kontorfullmektig: Vigdis Røyrvik

Distriktssekretær: Arne Runnane

STUDIE OG FAGUTDANNINGSUTVALGET

Leder Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen
Medlem Dag Bergsvåg, Børtveit El. Stord
Medlem Tom Reinshol, Aker Elektro Inst. Stord
Medlem Inge Øpstad, Aker Elektro, Stord
Medlem Rolf Terje Røsvik, Aker Elektro, Stord
Medlem Asle Gjerde, M. Thunestvedt A/S, Bergen
Medlem Geir Særsten, Svein Hatvik A/S, Bergen

SKIPS OG OLJEUTVALGET

Leder Trond Løvstakken, Aker Elektro Offshore, Bergen
Medlem Atle Kaldestad, Aker Elektro Inst. Stord
Medlem Kjell Sverre Aasheim, Aker Elektro, Stord
Medlem Rune Grimstad, Harvest Elektro, Florø
Medlem Svein Østensen, Svein Hatvik A/S, Bergen
Medlem Trond Karlsen, Sønnico A/S, Bergen
Medlem Bjarte Amundsen, ABB OS, Bergen
Medlem Karsten Eriksen, ABB Inst., Austevoll

HELSE MILJØ SIKKERHET (HMS) UTVALGET

Leder Inge Øpstad, Aker Elektro, Stord
Sekretær Ørjan Daae, ABB OS, Bergen
Medlem John Robert Grønås, Aker Elektro Inst., Sagvåg
Medlem Per Chr. Thunes, Siemens A/S, Bergen
Medlem Torkild Silden, M. Thunestvedt A/S, Bergen
Medlem Gunnar Saue, Aker Elektro, Stord
Medlem Ernst M. Endresen, Aker Elektro, Stord

MEDIAUTVALGET

Leder Erik Grytdal, ABB Inst. A/S, Bergen
Medlem Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen
Medlem Jan Henrik Larsen, Elektroarbeidernes Fagforening
Medlem Ole Peder Grip, Aker Elektro, Stord
Medlem Egil Gulholm, ABB Inst., Førde
Medlem Tor Ivar Fuglø, Aker Elektro Inst, Sagvåg

TARIFFUTVALGET

Leder Ove Toska
Medlem Gunnar Røssland, Siemens A/S, Bergen
Medlem Jan Henrik Larsen, Elektroarbeidernes Fagforening
Medlem Tone Rimmereide, Aker Elektro, Stord
Medlem Tom Reinshol, Aker Elektro Inst. Sagvåg
Medlem Eirik Hønsi, Petterson&Gjellesvik A/S, Bergen
Medlem Wiggo Heimtun, Sønnico A/S, Florø

BUDSJETTKOMITE

Leder Ove Toska
Kasserer Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen
Medlem Rolf Terje Røsvik, Aker Elektro, Stord
Medlem Trond Løvstakken, Aker Elektro Offshore, Bergen
Medlem Vidar Harkestad, Luneng Elektro, Bergen
Medlem Eirik Hønsi, Petterson&Gjellesvik A/S, Bergen

VALGKOMITE

Medlem Jon Kristian Viken, ABB Inst. A/S Bergen
Medlem Svein Østensen, Svein Hatvik A/S, Bergen
Medlem Eirik Hønsi, Petterson & Gjellesvik, Bergen
Medlem Richard Skorpen, Aker Elektro Inst, Sagvåg
Medlem Johannes Blom, Aker Elektro, Stord

Styrets repr. Atle Teigland, Aker Elektro Offshore, Bergen

REVISORER

Revisor Svein Østensen, Svein Hatvik A/S, Bergen
Vara Helge Lægreid, ABB Inst.A/S Bergen

Revisor Johannes Blom, Aker Elektro, Stord
Vara Kjell-Ove Ege, Sønnico A/S, Bergen

ELEKTROARBEIDERNES FAGFORENING HAR TIL OPPGAVE Å ORGANISERE ANSATTE I ELEKTROBRANSJEN I PRIVAT SEKTOR I BERGEN, HORDALAND OG SOGN OG FJORDANE. ELEKTROARBEIDERNES FAGFORENING HAR CA 2100 MEDLEMMER OG ER TILSLUTTET LO - FORBUNDET EL&IT-FORBUNDET.